

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyilattér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreik: Három százalék.
- A hegyaljai motoros terve.
- Béke a Balkánon.
- Egyről-másról. Irta: Lux Terka.
- Főlavató ünnepély.
- Névnapi tolvajok.
- Újabb viharok kilátásában.
- Hatvannégy százalékos pótdó.
- Új bányavállalatok Aradmegyében.
- Az antik aranyak.
- Titkárváltás a színházban.
- Szegény képviselők!
- Barabás lovagias ügyel.
- Az új zsidótemplom.
- Benne-ek ijedelme.
- Tárcsa: Ének egy közbeszólásról. Irta: Forgács. — Mulatság után. Irta: Csahov Antal.
- Csarnok: A vizsgálat. Irta: Seroo Mathild.

Három százalék.

Arad, szeptember 26.

Lassan, de annál biztosabban csuszamlik lejjebb és lejjebb a romlás lejtőjén Arad város háztartásának ügye. Az idén 2 százalékos emelkedett a pótdó az előző évről mérve és a jövő 1904. évi előirányzat ismét 3 százalékkal szaporodik az idejéhez képest.

Hasztalan keressük a tételek között a korrekcióra vezető eszméket, a kiadás kényszerű nagyobbodását nem fedezhetjük önámítás nélkül a bevételi tételek arányos emelésével; kénytelenek vagyunk is-

mét az adófizető polgárság újabb áldozataira apellálni és nem fogadkozhatunk az-
 zal, hogy az 1905. évben nem leszünk-e ráutalva a pótdót újfent egy pár százalékkal emelni.

Nem akarunk rekriminálni. A takarékoságnak, a kiadások megszorításának unos-untalan való sürgetése agyontaposott közhely; nincs abban egy csipetnyi mentő gondolat, és nem is hisz benne senki, mert hiszen ott vannak sorjában a tételek, a hármass bizottságnak meg a közgyűlésnek, sőt bármely hivatott polgártársunknak módjában volt és lesz azokra alapos bírálatot alkalmazni, de annak sikeréhez, az eddigi tapasztalatok a körülmények latolgatása alapján sem sok reményt fűzhetünk. Egy olyan városnak mint Arad, szükségképpen emelkednek igényei, kül- és belterjes fejlődése tágitja adminisztrációjának és kulturális szükségleteinek kereteit, és rossz szolgálatot tennének azok Aradnak, kik a természetszerű fejlődést a feltételeivel járó költség megtagadása által megakasztanák.

Gondolkodóba ejthet azonban mindenkiket az a szomorú tény, hogy bármily szerény keretben vannak is megszabva Arad adminisztrációjának anyagi és erkölcsi szükségletei, nem tart azokkal lépést a jövedelem azon többlete, mely a tágulással szükségképp arányosan növekedő forgalomból várható volna. Ha ez a jövőben

is állandóan így marad, mint a hogy a multban régóta van s a jövő évben is lesz, akkor Arad háztartásának csődje nem is oly sok idő múlva biztosan be fog következni. Későn fog segítségül érkezni az adómentesség megszüntével fokozatosan emelkedő jutalék a házbérekéből, valamint a földhaszonbérletek természetszerű emelkedése. Későn, vagy tán soha sem fog mentésre sietni az állam, a melynek terhei súlyeszlik a városok gályáit a merülésig. A közoktatás, rendészet és adókezelésnek az állam helyett teljesített feladatai képtelen és igazságtalan szolgáltatások költségeivel sújtják a városokat, de a mi viszonyaink között, a mi törvényozásunk államfentartó bölcsességétől a könnyítést remélni nem lehet, idáig annak gondossága nem terjed.

Arad csak az által remélheti háztartásának fenyegető csődjét elkerülhetni, ha ott, hol erre a lehetőség meg van, mindent elkövet jövedelmeinek szaporítására. Elsőnek kínálkozik itten a forgalom emelése. A közvetvám és helypénzből eredő bevételek évről-évre fogynak, a helyett, hogy gyarapodnának. Ez beteges állapot és tervszerű, helyes eljárással sokban lehetne rajta segíteni. A baj egyik főoka azonban ama körülményben rejlik, hogy a Maros a közvetlen szomszédságban levő és gazdag Bánát forgalmát elzárja Aradtól és az átellenes Uj-Aradnál re-

A hétről.

Ének egy közbeszólásról.

Óreg Kló, hegyezd a vésőd,
 Amely oly rég pihen;
 S a Barabás botrány-igójét
 Jegyezd föl iziben.
 Jegyezd föl, téged nem zsenkőz
 A jóizlés tana,
 Téged, nincsen, aki e botlás
 Miatt lehordana.
 Nekem, lásd olyan kényes ügy, hogy
 Leírnom kellene,
 Mását a Barabás szavának,
 Hogy: „esküvését egy királynak
 Megette a”

A híres magyar parlamentbe
 Ej, mi a szállt?
 A honfibúnak kitörése
 Hogy ily formát talált?
 Vagy a keserv a szívek alján
 Oly gyötrő, kínozó,
 A úgy eszi, hogy arra
 Nem illik másmi szó?
 S nem szólhat másképen e hon sok
 Elégedetlene:
 „Az osztrák a nyakunkra hágtt.

Az alkotmányt s a szabadságot
 Megette a !?”

Való: e szót a magyar ember
 Gyakorta ejti ki;
 Lelkét-szívét akármí bántja,
 Hát azzal ételi.
 Sőt azt a nótát én, te, s ő is
 Tudja, tudom, tudod,
 Mely úgy szól, hogy: aenné
 A „mégis huncutot.”
 Magyar füleknek ez a szócscsa
 Nem idegen zene;
 Hanem a magas parlamentbe,
 Hol a hon dolgát hozzák rendbe:
 Mit keres a ?

Az is igaz: tüzes vas éri
 Szívünk ezer sebet,
 Mert Körber lett az úr fölöttünk
 s Belfrass főhadsegéd,
 Nyakunkra a legfőbb hadurral
 Armeo-Befehlí irat;
 És nem lehet magyar vezényszónk
 Freiherr von Beck miatt,
 S ha ezekért jogos haragban
 Gyulnak ki a szemek,
 Akárkit okozunk, de mégse
 Mondjuk a legfőbb esküvése:
 „A ette meg.”

Mivel e példa, nincs kizárva,
 Hogy divatot teremt,
 Ily médra fog vitázní
 A magyar parlament.
 Ajkán hangzik Lengyel Zoltánnak
 E szónoki remek:
 „Végül ajánlom, hogy a kormányt,
 A egye meg!”
 A többség persze annyiban nem
 Hagyhatja ezt a szót:
 Főlpattan, a sarkára lépve
 És küldi a fészkes-be
 Az indítványozót.

S hogy hurré megy a nagy világon
 Ez a zajos eset,
 Megint új dolognak a révén
 Leszünk mi híresek;
 A kik eddig megénekeltek
 Den Betjar-t, s den Tschikosch-t,
 A Jogassenland-ról új könyvet
 Kezdenek írni most.
 S megírják rólunk nagy tudósan,
 Új híresség gyanánt:
 „In Ungarn, zur Zeit der Krise,
 Im Parlamente sitzt ein Riese,
 Der Fene wird genannt.”

Forgács.

keszti meg. Az új Maros-híd a zárt megtörné s a forgalomnak útját Arad felé megnyitná. Az új híd építésének financirozása oly kedvező konjunktúrákkal kecsegtet, hogy a vám minimumra lenne redukálható, ezzel pedig az aradi forgalom megkétszerezhető. Csak akarni kellene és nem halogatni, és nem félni és vénasszony mesékben hinni, hogy a kis Ujarad elnyeli a nagy Aradot.

A városi jövedelmek emelésének másik biztos módja a város közönségének szolgálatában álló vállalatoknak a város kezelésébe való átvétele. Mindenütt, ahol a község adminisztrációja modern alapon és magasabb koncepciók szerint kezelte, az efféle vállalatok a város legbiztosabb jövedelmi forrásait képezik, azonkívül pedig olcsó szolgáltatásaik mellett az összes polgárságnak közvetlen hasznára is vannak. Valjon, ha a közuti közlekedés, vízvezeték, gázvilágítás befektetési költségeinek kamatain túl adódó jövedelmei a városi pénztárba folynának, nem szünnének-e meg egyszerre a költséges háztartás bajai s nem volna-e mindamellett olcsóbb a kocsiköltségünk, a vízünk és a világításunk?

Miért tűnjük a végtelenig a multnak mulasztásaiból eredő bajokat? Amikor idegenek vállalkoztak e szolgáltatásokra, akkor tőkében szegény volt nemcsak a város, de az egész ország is. Ma már 4 és fél %-on milliók vannak felhalmozva a város takarékpénztáraiban, jelölül, hogy gyümölcsöző vállalkozásokra a város közönségének is állana kellő tőke rendelkezésül. És még sem történik semmi akár az egyik, akár a másik vállalat megváltása tekintetében, pedig erre helyes politikával rá lehetne szorítani őket, holott a város mostan az éheztetés helyett még untalan azt keresi, mint nyújtson nekik alkalmat könnyebb boldogulásukra.

Alkalm- és időszerű volna a közuti forgalomnak a technika újabb vívmányai szerinti berendezése és a lóvasuti vállalatnak kapitulációra való kényszerítése. Ez a vállalat közel 10 évig vezette a várost

orránál fogyá; most a közgyűlésnek egy ultimátumszerű határozata várja az elintéztést; egy félve már késik a válasz és sammi garanciánk arra nézve, hogy nem-e egy másik félve mulva kapjuk az utasítást egy másik határozat meghozatalára.

Pedig a közuti kérdés önmagát kínálja megoldásul, csak akarni kellene. A vállalatnak a város birtokába és szolgálatába való beillesztése a kivitelnél olyan olcsó és könnyű megoldási módokat tárja elénk, hogy csak a kezünket kellene kinyújtani utánuk; de hasztalan várjuk a kezdeményezést, az erélyt, a bátorságot, a rátermettséget... A mi összes bölcseségünk — 3%-os pótdó-emelés.

A hegyaljai motoros terve.

(Szemelvények egy prospektusból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Az arad hegyaljai helyi érdekű motoros vasút tervezői kibocsájtották az említett vállalat prospektusát. Igen józú, érdekes olvasmány, csak a címét nem adták jól meg. A címnek, hogy a tartalomhoz simuljon, annak kellett volna lenni: „Hogy lesz egy forintból kettő?”

A prospektus ugyanis a következőket mondja:

Az építendő vasútnak számtalan további előnyét itt nem óhajtjuk részletezni, de arra bátran merünk utalni, hogy megépítése folytán az egész vidék gazdaságilag olyan lendületet kap, hogy minden talpalatnyi terület értékében a jelenlegivel szemben annak kétszeresére fog emelkedni. Ezzel a régi probléma meg van oldva. A szőlőbirtokosokat rég bántotta a kérdés, hogy mint lehetne a földjeik árát megduplázni. Most már meg van; nem kell hozzá egyéb, csak egy kis motoros.

Érdekes módon teszik valószínűvé ezt a tervezők. Megállapítják, hogy Mikalaka, Glogovác, Csicsér és Mondorlak községek lakosai a motoros megnyitása után gyermekeiket Aradra küldik iskolába; ma-uk a munkások is mind Aradra fognak motorozni, hogy itt napszámba álljanak, este azután visszamennek; az aradi kereskedő és hivatalnok, a prospektus valószínűleg csak azokat a boldogokat érti, a kiknek kolumájuk van) nem csak este megy ki, hanem „ebédre is kimehet, a nélkül, hogy hivatalos

dolgaival megkésne”. Szóval: ha meglesz a motoros vasút, mindenki a nap minden szakában utazni fog.

A prospektusnak sarkpontja azonban ez:

„A tőke 85 százaléka törzsrésztvények útján fedeztetnék. A törzsrésztvényeket a helyi érdekesség jegyzné és venné át névértékben. A hiányszó 65 százalék elsőbbségi résztvények kibocsátása által fedeztetnék. Az elsőbbségi résztvényeket a vállalkozó csoport veszi át, a kereskedelmi miniszterium által megállapítandó és az érdekeltég által is elfogadott árfolyamon.

A vasút várható jövedelmének összeállításában a legjobban gyönyörködött az olvasót.

Kombinálván a személyforgalmat, konstataálja, hogy:

a) Aradvárosból a hegyvidékre és vissza naponta átlag 400 személy közlekedik. Ez 800 menet, átlag 50 fillérrel számítva naponként	400 kor.
b) Glogovác, Mikalaka, Csicsér, Mondorlak községekből naponként az iskolás gyerekekkel együtt 200 utasra lehet számítani Aradra és vissza. Ez 400 menet 20 fillérrel számítva	80 kor.
c) Mikalaka, Glogovác, Csicsér, Mondorlak és Szabadhely lakosai közül a nyári hónapokban átlag 1000 ember szokott munkába járni. Ezt egész évre felosztva napi 200 menetben vesszük fel 10 fillérrel	20 kor.
d) A hegyvidékről Aradra és vissza naponként átlag 200 menetet számítva 40 fillérjével	80 kor.
e) A hegyvidékről Radna-Lippa és Pankotára és vissza napi 200 menetet számítva 20 fillérjével	40 kor.
A személyforgalom napi jövedelmének összege:	620 kor.

Tehát évenként 226,300 kor. Tudniillik ennyi jön ki, ha 620-at háromezredével megszorozunk. Ez csak világos? De honnét veszik olyan biztosra a tervezők, hogy télen ugyanannyi utasa lesz a hegyaljai vasútnak, mint nyáron és a szüret idején?

De a jövedelem-kombinálás józssaszínű ábrándjainak van még egy érdekes része. Ezt így folytatják rimtelen szavakban a tervezők:

Ehhez hozzá vehetjük rendkívül forgalomként a radnai bucsujáró helyet évenként 20,000 látogatóval, a mai oda-vissza 40,000 menet átlag 80 fillérjével 12,000 kor.

Mulatság után.

Írta: Csehov Antal.
(Oroszból.)

Sztepanics Jilin szokatlanul rosszkedvűen ébredt fel. Bosszusnak, durcásnak, mogorvának látszik, szürke arcáról az elégedetlenség ri le, az egész világot megveti.

Lassan felöltözik, aztán járkalni kezd az összes szobákban.

— Csak azt szeretném tudni, ki az a disznó, a ki ajtót mind nyitva hagyja? dünyögi haragosan, hálóköpenyét összecsapva s haragosan krárogva. El ezzel a papirossal! Mit haver ez itt? Husz cselédje van az embernek, de azért olyan a rendetlenség, mint valami korcsmában... Hát most ki csönget? Kit hozott már megint az ördög?

— Anfissa, a bába, a ki Fedjánknál segédkezett, feleli Jilin felesége.

— Mit akar már megint? . . . Persze locsegni!

— Te veled igazán sohasem lehet tisztában az ember, Sztepan Sztepanics! Magad hívod meg s most káromkodol.

— Nem káromkodom, hanem beszélek. Inkább valami munkát keresnél magadnak, drágám, a helyett, hogy itt ülsz, a kezdet az öledbe rakod és velem veszekedni akarsz. Igazán nem értem, egyáltalában nem értem ezeket az asszonyokat! Hogyan is tudják a hosszú napokat munka nélkül tölteni? Az ember dolgozik, győzri magát, mint az ökör, az asszony ellen-

ben, az ő élettársa, semmit sem csinál és csak azt lesi, hogy unalmában a férjével veszekedjék. Lemondhatnál már ezekről a nevelő-intézetbeli szokásokról! Hisz nem vagy már intézetbeli növendék, nem vagy már kisasszony, hanem asszony, anya! Elfordulsz? Nem tetszik neked? Persze az igazság mindig keserű!

— Komikus, hogy csak olyankor mondd ki az igazságot, a mikor késő éjszaka jössz haza.

— Na, most majd kezdődik a jelenet! Csak kezd meg már . . .

— A klubban voltál tegnap? Vagy másutt vesztettél talán kártyán?

— Es ha ugy van? Kinek mi köze hozzá? Talán felelősséggel tartozom én ezért valakinek? Idegen pénzt veszitek el talán? A mire szükségem van s amire itthon van szükség, az enyém! Erted? Az enyém!

Es így tovább ezen a módon. Sztepanics Sztepan jókedve az ilyen válságos napokban csak délben éri el a tetőpontját. Rendesen a levesnél kezdődik. Miután az első kanállyal lenyeli, Jilin hirtelen sötét arcot vág s leteszi a kanalat.

— Vigye el az ördög! . . . dünyögi. Már látom, hogy a vendéglőbe kell mennem kosztolni.

— Mi az már marjat? nyugtalanodik a felesége. Nem jól a leves?

— Nem jó? Hogy nem jó-e? Egyenesen a disznóknak való ez a mosogatóvíz! El van sózva, rossz szaga van . . . az ördög tudja,

hogy hagyma helyett . . . Egyenesen főlhaborító, Anfissa Ivanovna! (fordul oda a bábához, a ki ott ül szintén az asztalnál.) Az ember csak adja oda a rengeteg pénzt a háztartásra, megvon magától mindent . . . mindent — s itthon így táplálják! Csak nem mehetek nyugalomba és nem állhatok oda magam főzni a konyhába?

— De hisz a leves jó . . . jegyzi meg szerényen a nevelőnő.

— Ugy? Csakugyan annak találja? kérdi Jilin, összehuzott szemmel, haragosan pislogva a kisasszonyra. Na persze, mindenkinek megvan a maga gusztusa . . . Ugy általában azonban, be kell vallanom, — mi kettőn a mi az izlést illeti, egészen más véleményen vagyunk, Barbara Vasziljevna. Onnek például tetszik ennek a fiúnak a viselkedése. (Jilin tragikus mozdulattal fiára, Fedjára mutat.) On el van ragadtatva tőle, én pedig . . . én pedig fel vagyok háborodva, igenis!

Fedja hétéves, sápadt, beteges arcú fiucska, abbahagyja az evést és lesüti a szemét. Még jobban elsápad.

— Igazán, én el van ragadtatva, én pedig . . . én pedig fel vagyok háborodva. . . . Mőrem állítani, hogy mint apa jobban ismerhetem a fiamat, mint ön. Nézz meg csak hogyan ül itt! Hát szabad-e jól nevelt gyermeknek így ülni? Uj rendesen!

Fedja fölemeli az állát, kinyújtja a nyakát s úgy véli, hogy most már jobban ül. E közben könyök csillan meg a szemében.

— Egyél! Tartsd úgy a kanalat, a hogy

A tervezők úgy látszik biztosra veszik, hogy a motoros életbeléptetése után a bucsuk közül senkise fog a Máv.-val utazni. Sőt a kik Aradig a Máv.-val jöttek, itt ki fognak szállni, hogy csak a motoros kocsiján folytathassák a szent utat. Így csinál hasznot a radnai csodatevő szent szűz is a motorosnak...

Tehát nincs semmi kétség benne: hozzávéve a hozzávéendőket, a prospektus szerint a motoros várható bruttó jövedelme 838,000 korona lesz, akár egy krajcár. Ezután pedig így folytatják:

Ha az összegnek (60%) hatvan százalékát üzem, igazgatási és pályafentartási költségek fejében levonjuk, akkor várható évi tiszta jövedelemnek marad 185.200 kor.

Azonban a titkok titka marad, s egyelőre senki se felel rá: *mért épen hatvan százalékot? Mért nem hetvenet, vagy mért nem ötvenet? Mert a milyen fillérnyi pontossággal ki vannak számítva a jövedelmek, ép annyira hiányzik minden adat a kiadásokról. Csak úgy, blindre: mondjuk: hatvan százalék. Több, talán nem lesz, vagy ha több is lesz, majd, behozzuk.*

Ilyen pozitívítással állapítják meg tehát, hogy a törzsrésztvények már az első évben jövedelmet ígérnek. A törzsrésztvényektől ez meghatározó bökéség, de mért honorálják ezt viszont a tervezők akkora bizalmatlansággal, hogy a mellett elsőbbségi kötvényeket is kibocsátanak.

A prospektus hangulatos végzavai így kezdődik:

— *Ez nem akar aláírásra való buzdítás lenni . . .*

Ahán, — tehát értjük. Ez a prospektus: megfejtése annak a rébusznak, hogy mint duplázódik meg a földek ára; szórakoztató és mulattató olvasmány aradhagyaljai szőlőbirtosok számára, prózai költemény az ábrándozásról, a mely az élet megrontója; a vasut-tervezet gyakorlata a szorzásban és az összeadásban; küzdelem a valószínűséggel; társasjáték felnőtteknek; szóval, minden, csak nem aláírásra való felhívás, amint a tervezők azt mondják.

De hát, aki elolvassa a prospektust, az mégis azt hiszi, hogy ez alighanem aláírásra való buzdítás akar lenni.

TÁVIRATOK.

Az orosz cár Bécsben.

Bécs, szeptember 26. Az orosz cár tiszteletére Mürzstegben rendezendő vadászaton a kíséreteket és diszszolgálatra beosztott urakon kívül *Ferenc Ferdinánd* főherceg, *Kepviszt* gróf orosz nagykövet és *Arenihal* báró osztrák-magyar pétervári nagykövet is résztvesznek. *Galitsin* főhadsegéd és *Kocsuba* tábornok, kik a cár kíséretében lesznek. Pétervárról ideérkeztek.

Munkásribillió Toulonban.

Toulon, szeptember 26. Néhány száz munkás az arsenáli műhelyek elhagyásakor három munkavezető ellen tüntetett, a kiket fűtyökkel és az Internationale éneklésével lakásáig kísérték. A városban és műhelyekben nagy az izgatottság.

Béke a Balkánon.

(A nagyhatalmak nyilatkoznak.)

Arad, szeptember 26.

Az orosz cár bécsi látogatását sokat ígérő preludium előzi meg. Bécsben és Pétervárott egy időben hivatalos kommunikék kerülnek nyilvánosságra, amelyek elárulják, hogy Szófiában és Konstantinápolyban a két hatalom milyen nyomatékkal adott kifejezést a béke vágyának. Minden kétséget kizáró határozottsággal értésére adták a két ellenfélnek, hogy *Európa szigorúan ragaszkodik a reformtervezet-hez* s a status quohoz, hogy sem Bulgária, sem Törökország nem hoz hasznot a nyílt vagy a titkos ellenségeskedésből s az a remény, hogy valamelyik nagyhatalom kilép a semlegességből, teljesen hiábavaló, mert a berlini egyezményt aláíró hatalmak ragaszkodnak ahhoz a kívánságukhoz, hogy az osztrák-császár program megvalósuljon.

Hogy ezt Szófiában és Konstantinápolyban utólag kifejezésre juttatták, az nem ok nélkül történt. A bolgár-török háboru már elkerülhetetlennek látszott, amit élesztett, még az mese, hogy Németország Törökország háta mögött áll, hogy a nyugati hatalmak és Itália az orosz-osztrák egyezményt károsnak látják s lesve várják az intervenció pillanatát. A sok fantasztikus hírt a két kommuniké egyszerre alaptalannak deklarálja. Szófiában tudják, mi-

lyen nagy veszedelemnek teszik ki magukat, ha nem hagyják abban a háborus készülődéseket s Konstantinápolyban sem ismeretlen az az igazság, hogy a macedóniai felkelés leigázásának a reformprogram megvalósítása a határa.

A két kommuniké kibocsátásával végre eljutottak ahhoz a ponthoz, a honnan a macedóniai felkelés gyors befejezése remélhető. Bulgária most már tudja, hogy fejjel megy a falnak, ha a két egyesült nagyhatalommal packázik. Hogy Szófiában azért dugják a hüvelyekbe a kardot, mert belátják, hogy gyöngék idegen állam segítsége nélkül a törökök ellen háborút viselni, vagy pedig okosabb, ha békes megértés után Törökországtól hasznos koncessziókat szereznek, az mindegy. A világ tudja, hogy a két nagyhatalom komolyan veszi a béke fenntartásának feladatát s ebből a jövőre is megnyugvást merít. Akkor folytatható a reform munkája is, a mi most megszűnt a háboru vagy a háboru kérdése lenni.

Szófiából jelentik: A török diplomáciai biztos a bolgár kormányának a szultán egy *Hulim* basához intézett irádéját notifikálta, mely a *macedóniai üldözések megszüntetésére vonatkozik*. A Nevek című kormányorganum határozottan a *béke mellett emel szót* és kifejti, hogy Bulgáriának háboru esetén való elszigetelése a hatalmaknak Bulgáriához intézett jegyzékéből folyik.

A párisi *Le Journal* szófiai levelezője azt jelenti lapjának, hogy a macedon kérdésben *döntő fordulat* állt be. A török császári bizos ugyanis bejelentette a bolgár kormányának, hogy a *porta hajlandó teljesíteni a bolgár kormányának azt a reformprogramját*, a melyet a tavasszal előterjesztett, de a melyet a porta akkor visszautasított.

Londonból táviratozzák: *Balfour* tegnap a canterburvi érsekhez levelet intézett, amelyben kijelenti, hogy teljesen ossza a rémület és felháborodás érzéseit, melyeket a dolgoknak Európa délkeleti részében való állása idéz elő. Érti azon kívánságot, hogy nyilvánosan népgyűlésen vagy más uton nyilvánosan kifejezést adjanak azon rossz hangulatnak, melyet az elmúlt események — sajnos — igazoltak. Ha a porta alkalmazta volna és az érdekelt népek őszintén elfogadták volna az osztrák-magyar orosz reformtervezet, megkímélhették volna a világot azon ijedelemtől, melynek így tanuja volt. *Balfour* hozzátűzi, hogy míg a porta rendszeren kerülő és várakozó magatartást szokott tanu-

jlik! Megállj, ha egyszer én hozzád fogok, csuf fickó! Ne merészelj sirni! Nézz rám egyenesen!

Fedja buzgólkodik, hogy egyenesen nézzen az apjára, de az arca reszket s szeme újból könnyel telik meg.

— Na lám . . . Sirni akarsz? Nincs igazad és még sirni is akarsz? El az asztaltól? Sarokba veled, pimasz!

— De . . . hagyd legalább megebédelni! próbál a gyermek védelmére kelní az anyja.

— Nem! Nem eszik! Az ilyen gonosz . . . az ilyen neveletlen fiuknak nincs arra jussuk, hogy egyenek!

Arcát félrehuzva, egész testében remegve, Fedja lemászik a székből és a sarokba megy.

— Várj csak, lesz ez még másképp is! folytatja tovább az apja. Ha senki sem foglalkozik a neveléssel, majd foglalkozom én. Nálam, barátcskám, nem követhetsz el estobaságokat és nem sirhatsz az asztalnál! Birka! Dolgozni kell! Érted? Dolgozni! Az apád dolgozik, dolgozzál hát te is! Emberré kell lenned! Emberré!

— Hagyd már abba az istenért! kérleli a felesége franciául. Légy legalább az idegenekre tekintettel . . . Az öreg mindent hall, holnap reggelre már az egész város tudja majd . . .

— Mit törődöm én az idegenekkel? feleli Jilin oroszul. *Arfissa Ivanovna* igazat fog adni nekem, hogy csak igazságos vagyok. Légyek talán megelégedve ezzel a fickóval? Nem tu-

dod, mer nyibe kerül? Vagy azt hiszed talán, hogy tudok pénzt csinálni, vagy, hogy irgyen kapom? . . . Ne ordíts! Hallgass! Akarsz-e engedelmeskedni, vagy nem? Vagy elnaspálgaljalak talán, haszontalan fickó?

Fedje nyöszörög és hangosan sirni kezd.

— De hisz ez elviselhetetlen! mondja az asszony, felállva az asztaltól s odavetve a szalvétát. Nyugodtan sem ehetik már az ember! Idáig vagyok már az egészszel!

A nyakára mutat, zeebkendőjét a szemére szorítja és kimegy az ebédlőből.

— Meg van sértve . . . dörmögi Jilin, elkényszeredetten mosolyogva. Finom nevelés . . . Igen, igen, így van az, *Anfissa Ivanovna*! Manapság senkisésem tudja elviselni az igazat . . . Most persze én vagyok az oka.

Néhány percnél hallgatás. Jilin nézi a tányérokat s mikor észreveszi, hogy senkisésem nyúlt még a leveshez, mélyen felszajht és mereven nézi a revelőő kipirult, nyugtalan arcát.

— Miért nem eszik? kérdi. Szintén meg van sértve? Igen, igen, így van az . . . Az igazság senkinek sem tetszik . . . No, hocsászon meg, de már az én természetem ilyen. Nem tudok alkosodni. Mindig egyenesen megmondom az embereknek a szemébe az igazat. (Sóbajtás) . . . Egyébként úgy látszik, hogy a jelenléttem kellemetlen örnek . . . Hiszen enni sem akar senki . . . Megmoroghatták volna . . . akkor már rég elmentem volna . . . Tehát megyek most!

Jilin feláll és megy méltóságosan az ajtó felé. A siró Fedjánál megáll.

— Azok után, a mi most történt, természetesen szabad vagy! mondja a fiának, méltóságosan hátravetve a fejét. Nam fogok többé törődni a neveléssel! Mosom a kezemet! Bocsnatot kérek, a miért én, az apád, a szívem mélyéből minden jót kívánok, téged és nevelőnődet elkeserítettek. Egyszersmindenkorra minden felelősséget elhárítok magamról . . .

Fedja nyöszörög és még hangosabban sir. Jilin méltósággal fordul az ajtó felé és a hálószobába megy.

Miután kialudta magát, lelkiismereti furdálásokat kezd érezni. Szégyenli magát a felesége, a fia, *Anfissa Ivanovna* előtt és végtelenül bántja az a jelenet az asztalnál; de önszeretete sokkal nagyobb, semhogy be tudná ismerni, hogy nem volt igazsága — azért hát tovább duzzog és dörmög . . .

Másnap reggel kitűnő kedvben ébred fel. Öltözködés közben valósággal fűtyül a gyönyörűségtől. Mikor az ebédlőbe megy kávézni, ott találja Fedját, aki apját megpillantva, feláll és félszen néz rá.

— No, hogy vagyunk fiatal ur? kérdi Jilin vidáman, odaülve az asztalhoz. Mi ujság, fiatal ur? No, gyere ide! Adj a papának egy puszt!

Halványan, komoly ábrázattal közeledik Fedja az apjához és reszkető ajakkal megéri az arcát. Aztán némán visszamegy a helyére.

sítani, a forradalmárok felelőssége valósággal nagy, mert merészen az erőszak munkájába fogtak, hogy erőszakot idézzenek elő.

A legjobb reménység a bonyolult ügy megoldására Ausztria-Magyarország és Oroszország felvételre tartó összeműködése, támogatva a berlini szerződés többi szignatarius hatalmától. Ezen két hatalomnak összehasonlíthatatlan befolyásuk van a Balkánon uralkodó ellentétes erőkre és egy hatalom vagy csoport sem tudná a feladatot oly hatásosan betölteni, egyáltalában semminő hatalom sem tudná keresztülvinni, ha Ausztria és Oroszország egymással szemben bizalmatlankodnának vagy ellenségeskednének. Ez olyan ügy, melyben a két hatalom a cselekvésre erősebb, mint három és a melyben valóban a faktorok számának minden növelése az eredmény megfelelő kisebbedését vonná maga után.

Balfour levele válasz azon sorokra, a melyekben canterburyi érseke az anglikán egyház tagjainak növekedő aggodalmát fejezte ki, hogy semmiféle intézkedést se mulasszanak el, melylyel a macedon lakosság szenvedéseit apasztatnák.

Főlavató ünnepély.

(Az Asztalos Sándor társaság otthona.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

A közel napokban történt, hogy Asztalos Sándor társaság néven Aradon új testület alakult, melynek hazafias célja, hogy az aradi utcai harc hőseinek emlékét fenntartsa. A társaság az aradi gyásznapon, október 6-án avatja fel új helyiségét, nagyobb ünnepélyességgel egybekötve.

Az avató ünnepélyre a következő lendületes hangu meghívót bocsátották ki:

A vértanúk szobra, mely Szabadság-terünlőn áll, fényes jele élő hazafiságunknak. Hogy a Kossuth-szobor ma-holnap díszre lesz városunknak, jeles bizonyítéka annak, hogy hazánk nagyjait tiszteljük és irántuk hálások is vagyunk.

Helyi hőseink, Arad dicső megmentői emlékének azonban még nem áldozott érdemükhez mértén Arad társadalmá. Az 1849. évi február hó 8-iki utcai harc győzedelmes *Névtelenjeinek* és különösen azok lelkes vezetőinek: Asztalos Sándor és Boczkó Dániel kegyeletlen emlékét időkön át fenntartani, továbbá a velők szemben fennálló nagy tartozásunk, Aradváros és annak áldozatrakész lelkes polgársága hazafiságához méltó lerovásának eszméjét ápolni és idővel meg is valósítani alakult meg az aradi Asztalos Sándor társaság, mint szoborbi zottság. E társaság október 6-án, este 8 órakor helyiség avató-ünnepélyt tart ezidei helyiségében, a „888“-as vendéglőben (Csermák Gyula, Alsó molnár-utca 5. sz.) Ezen ünnepélyre Arad város közönségét, hatóságait, testületeit, társulatait, egyesületeit és asztaltársaságait mély tisztelettel meghívjuk. Varjassy Lajos védnök, Szondy János diszelnök, Daimel Lajos és Mittler József társelnökök, Sófalvi György elnök, Weil Alajos pénztárnok, Posch Dezső helyettes titkár.

Az ünnepély sorrendje a következő:

1. Bevezető ének. Éneklő a dalkedvelők kara, vezető: *Schleifer Antal*.
2. Megnyitó beszéd. Tartja *Szondy János*, a társaság diszelnöke.
3. Magyar dal. Éneklő *Schwarz Jozefin* urhölgy, zongorán kíséri *Sperber Frigyes* zene-tanár.
4. Ünnepi beszéd. Elmondja *Varjassy Lajos* h. polgármester, a társaság védnöke.
5. Szent az érzet. Éneklő az énekkar.
6. Magyar dalok; cimbalom szóló. Előadja *Weil Margit* urhölgy.
7. Asztalos Sándor emlékezetére; alkalmi költemény. Irta *Decsy Géza* tanár, szavalja *Záray Jenő* tanár.
8. A szegény honvéd; ballada. Zenéjét írta *Müller Adolf*, az „An der Wien“ színház karnagya; szövegét ujonnan írta *Mohos Agoston*. Éneklő *Szikszay Antal* tanító; zongorán kíséri *Sperber Frigyes*.
9. Záró beszéd. Tartja *Sófalvi György*, a társaság elnöke.
10. Befejező ének.

A műsor után *társasvacsora* következik. Egy teríték ára 1 kor. 40 fillér. Előjegyezni lehet a rendező bizottság tagjainál, *Meresch Gyula* kereskedésében és *Csermák Gyula* vendéglősnél.

A rendező bizottság elnöke *Gáza Béla*, al-elnökei *Damján János*, *Vidulovits Izidor*, *Sztanity Mátyás*, pénztárnoka *Weil Alajos*, jegyzője *Rónai János*, gazdája *Reiner Ede*, tagjai *Faragó Béla*, *Gedeon János*, *Jakabffy István*, *Mittner József*, *Sófalvi György*, *Szojka János*, *Weinberg-r Ede*.

Ujabb viharok kilátásban. Khuen kormányzati tervei.

(A permanenciában lévő minisztertanács. — Az országgyűlést feloszlatták.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26.

A mai nappal nem sokat haladt előre a válság. *Khuen* gróf miniszterelnök kormányalakítási nehézségekkel küzd s úgy látszik, a képviselőház keddi ülésén sem lesz abban a helyzetben, hogy bemutassa kabinetjét.

A minisztertanács permanenciában van s *Khuen* prozopozíciót vitatja reggeltől estig. *Khuen* ma előterjesztette kormányzati tervét, amelyet *nem fogadtak kedvezően a miniszterek*. De nem is fogadhattak, mert a miniszterelnök meg akar szabályozni mindent: a képviselőházat, a vármegyéket, városokat. Programjába vette a *szabadelpárt leszerelését, sőt a képviselőház feloszlását is*.

Azok ellen a törvényhatóságok ellen, melyek az *önkéntes adófizetések elfogadását* megtagadták, mint már megirtuk, *Khuen* drákói szigorral lép föl. A törvényhatóságokhoz ma küldötte meg erre vonatkozó *körrendeletét*, melyben többek közt az alábbiakat mondja:

— Hogy a költségvetés nélküli állapot folytán már is nehéz helyzetbe jutott közgazdasági viszonyok a további, esetleg az államhitelezők megrendítésére is alkalmas rázkódtatásoktól megóvassanak, tekintve, hogy az *önkéntes adófizetés elfogadásának megtagadása egyenesen törvénybe ütközik*: szükségesnek tartom figyelmeztetni a törvényhatóságot, hogy minden ilyen határozatot az 1886. évi 21. t. c. értelmében *meg fogok semmisíteni*.

A pártkörökben egyébként élénk az élet. A szabadelpárt hétfői ülése s a keddi országgyűlés képezi beszéd tárgyát, a melyre *ujabb viharokat jósolnak*.

A mai nap eseményét a következő távirataink mondják el:

A kormány és a pártok.

Most már bizonyosnak látszik, hogy *Khuen a kabinet-alkitással keddig nem lesz kész*. Az országgyűlés legközelebbi napján tehát egyedül *Khuen* lesz kinevezett miniszter, a többi csak mint a tárca vezetésével megbízott miniszter fog szerepelni.

Ha esetleg szerdán a kabinet megalakul, az összes miniszterek még az nap, vagy másnap Bécsbe mennek, hogy bemutatkozzanak a királynak.

A szabadelpárt pártkör konferenciáját hétfőn este hat órakor tartja meg az esetben is, ha addig a minisztérium meg nem alakul. A konferencia *végleges határozatot nem fog hozni*.

Mint már említettük, bizottságot fog kiküldeni egy *katonai program kidolgozására*. Ez a bizottság hét tagból fog ál-

lani és pedig a következőkből: *Andrássy Gyula* gróf, *Tizza István* gróf, *Hieronymi Károly*, *Münnich Aurél*, *Szentiványi Árpád*, *Hódossy Imre* vagy *Bolgár Ferenc*, végül *Dániel Ernő* báró vagy *Perczel Dezső*.

Ennek a bizottságnak a feladata csak a katonai program kidolgozására fog kiterjedni, míg a közgazdasági kérdések felvéve nem lesznek.

A közgazdasági kérdések is valószínűleg a párt elé kerülnek, de nem hiszik, hogy ez hétfőn már megtörténék, mivel ekkor csakis a katonai kérdésekkel foglalkozni.

Azt hiszik, hogy hétfőn valami egyezés félélet fognak kötni az ó-liberálisok és a nemzeti pártiak.

A kormányzati terv.

Egy ellenzéki könyvatos ma este a következő értesülésekkel számol be:

Khuen-Héderváry miniszterelnök kormányzati tervét alábbiakban állította össze:

1. A szabadelpárt teljes leszerelése;
2. A képviselőház megrendszabályozása;
3. A képviselőház feloszlása.
4. A városok, vármegyék és községek megrendszabályozása, az adó miatt.

Az utóbbi programpontra megjegyzi a könyvatos, hogy a „Belügyi Közlöny“ legközelebbi számában egy rendelet fog megjelenni és ebben a belügyminiszter kötelezni fogja az önkormányzati testületeket, hogy a meg nem szavazott adókat szedjék be.

A hol ezt a rendeletet nem akarnák végrehajtani, ott az illető alispánt vagy polgármestert felfüggesztenék és a minisztertanács a törvényhatósági törvényből kifolyó jogával élve a főispánokat rendkívüli hatalommal ruházná fel, hogy a miniszteri rendeletnek érvényt szerezzen.

Itt említjük meg, hogy *Szekelyudvarhely* város törvényhatóság: ma tartott közgyűlésén egyhangulag hozott határozattal megtagadta az adók beszédését és utasította adóhivatalát, hogy adót önkéntesen jelentkező adófizetőktől se fogadjon el.

A függetlenségi pártban ma nagy elkedvetlenedést okozott az a hír, hogy *Cegléd* város elhatározta, miszerint azt a javaslatot, melylyel az adófizetések megtagadását proponálták határozatra emelni, *visszautasítja*.

Félhivatalos hangok.

Egy félhivatalos ma esti kiadása a következőket jelenti:

A budai miniszterelnöki palotában ma délután is több órán át folyt a kabinet tanácskozása, melynek célját a kormány további teendőinek megállapítása képezi. Arra nézve, hogy az alakítandó új kabinet a képviselőházban mikor mutatkozzék be, egyelőre még a megállapodásig el nem jutottak, annyi azonban bizonyos, hogy az a rendkívüli ülés, melyet a függetlenségi párt kezdeményezése folytán *Apponyi Albert* gróf egybehívni kénytelen, az új kormány bemutatkozását *sajnáltságos módon késleltetni fogja*.

A lapok ama hírei — folytatja a félhivatalos — mintha *Khuen-Héderváry* gróf és *Körber* osztrák miniszterelnök közt feszültség állana fenn és ennek okául az hozatik fel, hogy *Héderváry* tudja, miszerint a legutóbbi *horvát-orosz zavargásokat az osztrák kormány inszenzáta*: kötelesek vagyunk minden részletében megcáfolni.

A való tényeknek megfelelőleg azonban annyit el kell ismerünk, hogy Körber osztrák miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatait, melyeket a Reichsrath előtt a katonai kérdésekről elmondott, nem csak az ellenzékiek, de a szabadelvű pártiak körében is hazafias aggodalmakat ébresztettek. A higgadt politikusok elismerik ugyan, hogy az osztrák kormányelnöknek mindenkor joga van és ezuttal is joga volt megnyilatkozni a 67-es törvény alapján, ám ugyan csak e törvény alapján nem zárkoztunk el annak konstataciójától, hogy az osztrák miniszterelnök nyilatkozatai a törvényes hozzászólási jog határain tulmentek.

Khuen és nemzeti párt.

Ha a válság megoldásának lehet mondani, hogy Khuen-Héderváry össze fogja hozni az ideiglenes kabinetet, akkor csakugyan közeledik a megoldás. A régi miniszterek újra feláldozzák magukat és a végnapokat is együtt fogják tölteni a gazdával. Ugyanolyan átiratokat fognak kapni mint maga Khuen-Héderváry kapott. Plósz, aki a katonai perrendtartás miatt ki akart válni, szintén marad, mert kilátásba helyezték, hogy az ő kívánságait részben teljesíteni fogják, illetőleg a kormány-programmban kiállításba helyezni. Legtovább vonakodott Lukács László pénzügyminiszter, de mondják, hogy ő is már megpuhult és marad. Arra az esetre tehát, hogy mind megmaradnak és éppen csak új horvát minisztert kell szerezni, Khuen tegnapi tervezett bécsi utazása elmarad.

A miniszterelnök hajlandó azt a programot elfogadni, illetőleg magáéként bejelenteni, mely az ó-szabadelvűek programja. A program közlésének módzatai iránt azt fogja társainak ajánlani, hogy előleges tárgyalások útján egyezzenek meg az egész kormánypárt. Ha ez sikerül, akkor a programot az értekezlet elé viszik; ha nem, akkor csak a Házba mutatja be és provokál szavazást még annak a veszedelemnek árán is, hogy ott leszavazzák.

Ez magyarul annyit tesz, hogy Khuen a volt nemzeti pártiakat kényszerhelyzetbe viszi. Vagy megadják magukat jó előre, vagy nyíltan ellene szavaznak a Házban és ezzel végleg kimennek a klubból. Ezzel is egyengetni akarja a végleges kormány útját; hadd találjon legalább a saját házában tiszta asztalt.

Gróf Khuen ez utóbbi lépését még ellenzéki körökben is helyesnek tartják. A nemzeti pártiak olyan kertelést visznek véghez és annyit forognak hol jobbra, hol balra, hogy kormányon és ellenzéken csak zavart csinálnak. A helyzet tényleg nem lesz tiszta, míg szint nem vallanak. Legyenek őszinte pecsovicok, vagy őszinte ellenzék és merjék meggyőződésüket nyíltan vallani, de ne ingadozzanak ide-oda és ne rontsák meg állandóan a kibontakozás lehetőségét. A legutóbbi botránynak is Apponyi magatartása volt az oka; a pártok között készülő közeledést is ő rontotta meg. Nem lehet valaki egy személyben Kossuth és Metternich; egyugyanazon időben csak egy lakodalomban lehet táncolni. Ne akarjon Apponyi udvarképes kurucvezér lenni, hanem legyen vagy kuruc, vagy labanc; a kuruc-labancságot még nem találták fel és a magyar nép ebből a fajtából nem is kér.

Nézetünk ma is az, hogy a tisztelt nemzetiék megint be fogják adni a derekukat. Ok úgy vannak, mint a jámbor

Gasparone, akiben állandóan forrong az oroszlánvér, de mihelyt cselekedni kell, nyulvérré változik.

Mi fog történni?

A szabadelvű párt legközelebbi értekezletéről egy tekintélyes polikus ma így nyilatkozott:

— Szinte bizonyosra lehet venni, hogy azon az értekezleten nagy összebékülés lesz a régi szabadelvűek és a nemzeti pártiak közt. Az utóbbiak, csak hogy benmaradhassanak a pártban, be fogják adni a derekukat, mely már most se tulságos kemény . . .

A mentelmi bizottságnak Rigó Ferencre vonatkozó ítélete a függetlenségi pártban nagy elkeseredést szült. A párt többsége azt tartja, hogy ítélete teljesen magán viseli a személyes üldözés jellegét, olyannyira, hogy a párt nem fogja megengedni, hogy Lengyel Zoltán és Rigó eleget tegyenek a mentelmi-bizottság határozatának.

Ha a párt megmarad mai szándéka mellett, akkor a képviselőház legközelebbi ülésén nagy viharok és botránys jelenetek várhatók.

Az „erélyes kéz”.

A M—g ma esti számában a következőket írja:

A minisztertanács permanenciában van. Az a körülmény, hogy a minisztertanács napokig tart, valószínűvé teszi azt a feltevést, hogy Khuen-Héderváry grófnak messzemenő céljai vannak és Khuen nem ideiglenesen akar maradni, hanem végleges kormányalakításra törekszik.

A kormány még mindig nem alakult meg véglegesen. A miniszterek egy része sok kifogásolni valót talál azon, a mit Khuen javasol. Különösen Plósz Sándor, Wlassics Gyula és Lukács László támasztanak nehézségeket. És úgy látszik, hogy az „erélyes kéz” címén előterjesztett tervek ütköznek e miniszterek alkotmányos felfogásába.

Hire jár, hogy a horvát miniszterséget Khuen gróf ma délelőtt Popovics István dr. képviselőnek, a budapesti Thököly-intézet igazgatójának kínált oda. Popovics még nem nyilatkozott.

Kalandos hírek.

A „Független Magyarország” írja az alábbi kalandos hirt:

„Feltétlen hiteles forrásból közöltük, hogy tegnap a fővárosnál mozgósítási tanácskozás volt. Márkus József főpolgármester, elnöklente alatt. Részt vettek rajta Halmos János polgármester, Faller tanácsos, a katonai ügyosztály vezetője s a tiz kerületi elöljáró, illetve helyettesek. A polgármester kiadta a rendeletet, hogy a mozgósításra minden előkészületet tegyenek meg s a már elkészített, megirt behívó cédulák 24 óra alatt való expedálására készen legyenek. Ugyancsak tegnap a főváros tisztviselőitől megkérdezték, kik tettek eleget katonai kötelezettségüknek s az értekezleten megállapították, hogy kik azok a katonakötelesek, akikre a mozgósításakor a fővárosnak szüksége van.

Ez a pozitív értesülésünk. Miután külpolitikai helyzet a mozgósításnak e készülődését nem indokolja, a terv nyilvánvalón a nemzeti küzdelem gyöngítésére vagy leveretésére eszelgetett ki.

Cáfolat e közleményünkre mindeddig nem érkezett. Nem mintha ez valami különös megerősítése volna hírünknek, mert azt minden cáfolat ellenére is fentartjuk, de jellemző ez arra a cinizmusra amelylyel granicsárék elbizakodottságukban a nemzettel szemben viselkednek.

Ma különben újabb adatokat kaptunk a hadsereg mozgósítására vonatkozólag. A főváros katonai ügyosztályában egy hete már, hogy folytak az előkészületek. A IV. katonai ügyosztály vezetője, Faller tanácsnok vezeti az intézkedéseket és ma délelőtt már igen sok katonakötelest, népfelkelőt citáltak az ügyosztály elé. Katonakönyveket osztogattak, a beosztási leveket adták ki. A mintegy ezer megjelent között nagy volt az izgatottság és megdöbbenés.

Ezek az előkészületek kivül az egész országban folyik már a népfelkelés-tisztek behívása, akiket hivatozással az eselleges mozgósításra, felszólítanak, hogy rendeltetési helyükre utazva vegyék át a kirendelt vezérkari tiszt utasításait, intézkedéseit.

Látni való tehát, hogy cseppet sem titkolva, egész nyíltan folynak az előkészületek a mozgósításhoz, így akarván kijátszani a nemzet ellentállását, így akarva törvénytelenül sorozni. Ám a ravaszul kifőzött terv nem fog sikerülni. Arra az esetre, ha az előkészületeket keddig, amikor az országgyűlés újra összeül, be nem szüntetik, a mozgósítási terv a parlamentben is szóba fog kerülni.

Az osztrák harmadéveseket hazabocsátják.

Nemcsak a politikai világ fordult fel, de katonáéknál is fejtetőre állott a híres egység, a sokat hangoztatott „egész.” A „Gesamtmonarchie” egyik felében hazabocsátják a három évet kiszolgált katonákat, a másikkban bentartják, ez a mai nap szenzációja.

Az osztrák képviselőházban dőlt el ma ez a kérdés, melyet nagy harcok előztek meg. A csehek obstrukcióval akarták megakadályozni, hogy Ausztriában törvényerőre emelkedjék a véderőtörvény tizenegyedik szakasza, mely a harmadéves katonák hazabocsátásáról szól.

Bécsből táviratozzák, hogy a Reichsrath mai ülésén a cseh radikálisok, szociálisták és a nagynémetek szavazatai ellenére kimondották a tizenegyedik szakasz sürgősségét. Ennek kapcsán a hadügyminiszter azt a távirati rendeletet bocsátotta minden Ausztriában fekvő ezred parancsnokságához, hogy a harmadik évüket leszolgált katonákat haza kell bocsátani.

A válság eseményeiből.

Prágából táviratozzák: A tartománygyűlést elhalasztották, noha az ülés napirendjét már megállapították. Ezt Körber bosszujának tekintik a csehek magatartásáért.

Bécsből jelentik: A „Deutsches Volksblatt” e címmel: 1867. szeptember 26. meghuzza a halálharangot a kiegyezés felett. Az osztrák parlament — írja — hozzá teljesen méltó módon üli meg huszonhatodik évfordulóját annak, hogy az osztrák és a magyar kiegyezési küldöttség aláírta a kiegyezésről szóló zárójegyzőkönyvet. Szomorú évforduló, gyászos jubileum. Akkor azt hirdették, hogy a kiegyezés az örökérvényességre teremtett alkotás, ma már szétmállott, romba dőlt.

A megtagadott adó.

A belügyminiszter egy most kiadott rendszabálya figyelmezteti a törvényhatóságokat arra, hogy az önkéntes adófizetések visszautasítására vonatkozó határozatokat, mint törvénybe ütközőket feltétlenül meg fogja semmisíteni. A belügyminiszter rendelete kifejti azt, hogy igaz ugyan, hogy a törvényhatóságokról szóló 1886: XXI. törvénycikk 20. szakasza a végrehajtás kötelezettségének szabálya alól kiveszi az országgyűlés által meg nem szavazott adó tényleges behajtására vonatkozó rendeletet, azon-

ban a közadók kezeléséről szó 1883: XLIV. törvénycikk parancsolólag kimondja, hogy a részletfizetések feltétlenül elfogadandók.

A közadók kezeléséről szóló törvénynek ez a szakasza egész terjedelmében így hangzik:

39. §. Az egyenes adók négy egyenlő részben s pedig minden évnegyed első napján, tehát január, április, július és október 1-én esedékesek és az illető évnegyed közepéig fizetendők. Addig, míg a folyó évre történt adókievetés eredménye az adózó adókönyvecskéjébe bejegyezve nincsen, az évnegyed részletek a megelőző adókirovás szerint fizetendők. A netaláni különbözözetek az adókönyvecskéik kiállításának befejezését követő részletfizetés alkalmával egyenlítettők ki. Részletfizetések feltétlenül elfogadandók.

Az önkéntes adóbefizetések elfogadását egyrészt városi és megyei törvényhatóságok, másrészt községek tiltották meg. Előreláthatólag a törvényhatóságok határozatainak megsemmisítése már a közeli napokban bekövetkezik, mert a főispánok sürgősen fogják a határozatot felebbezni és sürgetni fogják a határozatot gyors felterjesztését.

A községek, rendezett tanácsú városok határozatainak megsemmisítése azonban huzamos időbe kerül. Ezek első foruma a törvényhatóság, amely csak negyedévenként tart közgyűlést, úgy hogy a főispánoknak évégből rendkívüli közgyűlések összehívására lesz szükségük. A megyei határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt a községek azután felebbezhetik a megye megsemmisítő határozatát, ha az megsemmisítő lesz, a belügyminiszterhez, úgy hogy a községi határozatok megsemmisítésére egy-két hónapi időre lesz szükség.

Ha a törvényhatóságok, vagy pedig azok fejei, az alispánok, illetőleg a városi törvényhatóságokban a polgármesterek megtagadják a belügyminiszteri rendelet végrehajtását, a törvényhatósági törvény jogot ad az erre a minisztérium által felhatalmazandó főispánoknak, hogy a törvényhatóság rendes tisztviselőivel és közgeivel, kikre a végre nem hajtott rendelet végrehajtásánál szükségük van, közvetlenül rendelkezhessenek s a nem engedelmességet tisztviselők helyébe másokat nevezhessenek ki. A törvényszerint ez a joga nincs meg a főispánnak az 1886: XXI t.-cikk 20. szakasza (az országgyűlés által meg nem szavazott adó tényleges behajtása) esetében. De hát a kormány álláspontja szerint az önkéntes adófizetés elfogadása nem képez tényleges adóbehajtást.

TANÜGY.

(—) Az Aradvidéki Tanítóegyesület igazgató-választmánya ma d. u. tartotta ülését Kovács Vince elnök vezetése alatt. Az ülésen jelen voltak: Cziráky Márton, Kőmíves József, Neidenbach Odón, Söfalvi György, Fülöp Endre, Pareán János, Maurer Mihály, Lautner Mátyás és Czobor Ottó. Az egyesületet meghívták az Eötvös-alap által létesített Tanítók-Házának ünnepélyes felavatására, mely f. é. október 4-én lesz. Erre az egyesület majd képviselőt küld fel. Az elnök bejelentette, hogy az egyesület új alapszabályai leérkeztek s a miniszter változtatás nélkül hagyta jóvá. Foglalkozott az ülés még a pénztár helyzetével, mert ez az új alakulás nagy terhet ró az egyesületre, melyet csak úgy bír el az egyesület, ha minden tag pontosan megfelel kötelezettségének. A pályatáteleket az egyesület szintén közli, a napok folyamán, hogy erről minden tag tudomást szerezhessen.

(—) Az újszentannai polgári iskolában a beiratások már befejeződtek s ennek eredménye az intézet fejlődésére nézve igen öröndetes. A folyó tanévre 198 tanuló iratkozott be s így a létszám főleg az első osztályban oly nagy, hogy ezt párhu-zamosítani kellett. Érdekes a tanulók nemzetiség szerinti való megoszlása. Van 108 magyar, 51 német és 39 román. A tanulók közül 38 naponként vonattal jön az előadásra. E szépen fejlődő intézet nagy szolgálatot tesz e vidéken a magyarságnak.

Mivel megalapítása után anyagi okok igen sokszor tették kétségessé fennállását, most mint állami tanintézetnek jövője bizonyos. Az intézet szép fejlődése s haladásában nagy része van vezetőjének, Szabó Béla igazgató buzgó működésének.

(—) Áthelyezett segédtanfelügyelő. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szentgericezi Nagy Géza volt aradi, utóbb sopronmegyei kir. segédtanfelügyelőt jelen minőségben Fejér vármegyébe áthelyezte.

Egyről-másról.

(Élet a korzón. — Hölgyek a parlamentben. — Fedák Sári szőlőtermése. — Az egyetem női hallgatói. — A könyv. — Tudományos pályán. — A feleség szerepe.)

Irtá: Lux Terka.

Budapest, szeptember 26.

Az őszi időnk olyan szép, mint egy mesebeli királynő álma, s bár a kedvünk nem jó, mégis ember ember hátán úgy a déli, mint az esti korzón. Tündéri fényben ragyognak a belváros legélénbebb utcái és a szép Andrassy ut. Robognak a fogatok, a sétáló szép asszonyok selyem ruhái suhognak s még a legkomolyabb, minden könnyelmű gondolkozás híján levő ember is szívesen hagyja magát sodortatni a sétáló emberáradattal.

A kirakatok drágaságai, a zaj, a zsidobongás, a fény, az asszonyokból kiáradó parfüm illat, a gazdaság és jólétnek eme jelel, magukkal ragadják még az erős embert is. Hát még a gyöngét. S a tragédiák, amelyeket a közleledő télnék nyomorúságai váltanak ki az emberek közül, mind gyakoribbak lesznek.

A kedvünk pedig a sötét politikai okok miatt nem valami jó. Diszonanciák vannak fenn is, lenn is, a kedélyek izgatottak s a férfiaktól nem hallani egyebet, mint politizálást. Tűzzel, szenvedéllyel tárgyalják az eseteket s a csütörtöki gyűlésen a Házban, a nők is háttérbe szorultak. Hiába vették fel magukra egyes, mindig tetszeni vágyó szép nők elegáns őszi toalettjeiket, hiába voltak a fantasztikus szabású selyem bluzok, a drága és puha biber kalapok, nem sok pillantás esett a karzatok felé. Rossz volt a fülnek hallgatni a zsidobongást, kifakadásokat, melyek lehetnek jogosak vagy nem jogosak, de mindenkor sértik az izlést.

És az utcákon mindenfelé szaladgálnak a rikkancsok, árulják az újságok krajcáros és szenzációs számait s a közönség uton-utfélen olvas. Amint ezekből látható, meglehetősen élénken kezdődik meg az őszi szezon. A színházakban egymást követik a premlierek, csak a Király Színház néz bizonytalan sors elé s különösen az ide szerződött tagok. Természetesen, ezeknek nem olyan rózsás a dolguk, mint Fedák Sárinak! Fedák ellehet szerződés nélkül is, hisz az elárusított szőlőjéből is egy kis vagyont szed össze, mert Budapesten a gentryi fiatalok most nem eszik más szőlőt, mint a Fedák-szőlőt.

Csemegés boltokban ugyanis itt is, ott is olvasható az üzletek ajtóin: „Legfinomabb csemegé szőlő Fedák Sári beregszászi szőlőjéből.” Hogy pedig ez édes szőlő legyen, azt mindenki jogosan megkívánhatja a Fedák szőlőjétől...

Az egyetemekre való beiratkozásoknak is vége van már. Mi ezekből legjobban érdekli az embert, az a statisztika, ami a női egyetemi hallgatók számát mutatja meg. Hát bizony ezek a számok nőnek. Evről-évről nőnek. Divat, szükség, vagy tudomány, éhség, bármi az oka, csak hogy a tény az, hogy a bölcsészeti szakon ez időszerint 39, az orvoskari szakon 15 leány van. Ha az ember csak a külszínét nézi ennek a dolognak, a budapesti utcákon nagyon jól festenek ezek a csinos, komoly, vagy mo-

soyigós arcu leányok, egyik-másik excentrikus kalappal a fején, másik, komoly fekete férfi nyakkendővel és gallérral fehér nyaka körül és kezükben könyvekkel, jegyzetekkel.

Es milyen könyvekkel nagy Isten! Os-anyáink ha beléjük néznének, nyomban elájulnának. Pedig egész nyugodtan, és komolyan állithatom, hogy ezek a könyvek semmit se rontanak a fiatal leány tiszta lelkén. Mint ahogy semmi, ami világos nem ronthat a fehér színen. Ellenkezőleg, a látás, a tiszta tudás inténivebb keretbe foglalja a fehérnek színét. Azok a kis szemérmes, piruló, tudatlan lányok, akik a párnájuk alá rejtve olvassák titokban a tiltott regényeket és az egész élet, ami különben roppant egyszerű, csak hogy nagyon göröngyös, csupa misztikus, sötét fogalom előtűk és mindig abban a hitben vannak, szegénykék, hogy akkor, amikor asszonnyá lesznek és sok mindenről lehull előttük a fátyol, még akkor is titkolnak előttük valamit.

Ami tehát a nőnek glóriáját illeti, a tudomány ezt nem hogy megtépné, ellenkezőleg, megerősíti. Ha az ember aggódik valamit a tudományos pályára lépő nőnek sorsa miatt, nem is a nimbusz miatti aggodalom ez, de inkább a jövő miatti aggodalom. A jövő, vagyis a kenyér. A kenyér, amit féltének tőlük a férfiak s amiért, hiába, a nő nem vetheti érette magát úgy belé az élet szennyes hullámaiba, mint a férfi.

A nőnek még itt is, mint legelső hivatásában, a feleség szerepében, a passzivitás jut néki. Várni, örökké várnia kell. Várni kell a férjére, várni a kenyérre, mindenre várnia kell. Most még, az első fiatalság gondatlan kedélyében, kedvesen, pikánsul festenek az egyetem kapuiban, férfi kollégáik között, ahonnét nem ritkán távoznak el a kollega karján, mirtusz koszorúval okos fejecskéiken.

Névnapi tolvajok.

(A gáji dalárda visszatagságai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

A múlt évben Gájban érezni kezdték, hogy dalárda nélkül nem ér semmit ez a kutyá élet. Gájban és a volt szomszédos Pernyán az érces tenorok és a férfias baritonok úgy vélték, hogy az a kincs, a mely a jóbangu torlokban rejlik, sokkal jobban értékesíthető az egyesülésben. Milyen remek perspektivákat rajzoltak ki maguknak egyesek, a mikor a dalárda működik! Éjjeli kimaradások, névnapok, majálisok, világposta és konfetti, ez mind együtt jár a dalárzával.

A forrongó eszme csakhamar utat tört magának a megvalósulás felé. A román tanító, Vank János volt az, aki magasau lobogtatta a dalárda zászlaját, mely alá csak úgy özönlöttek a tenorok és baritonok.

A dalárdisták glédába állottak és megkezdődött a tanítás. És micsoda édes sejtés fogta el valamennyiüket János napja előtt. A karmester névnapja volt közeledőben s Vank tanító is borongó kedéllyel gondolt az év eme különös napjára.

A dalárda szerenádót fog adni, ezt bizonyosra vette a gáji éjjeli őr is. A dalárdát meg kell vendégnelni, ezt kötelességének tudta Vank tanító, a dalárda karmestere, aki a dalégyesületnek életet adott.

Készült Vank a névnapra erősen. A pin-céjében bor volt, kamrájában fölös számmal lógtak a sonkák, és az oldalosok. A várt nap meg is érkezett. A dalárda egy fenséges dal-lamu névnapi dalt énekelt el meglepetésül a

derék karmesternek, s ez meghalottan mondotta köszönetet a nem várt megtiszteltetésért.

Azután beinvitálta az éhes dalárdistákat, akik itták a bort és jó étvágyal fogyasztották a házigazda kitűnő ennivalóit. Folyt a bor és az ének, a jókedv kimondhatatlan volt.

Közben azonban sötét felhő közeledett a derűs kép felé.

A Vank lakásának kert felőli oldalán két elszánt képű és szintén éhes ember sompolygott a kamra irányába. Ez a két elszánt képű ember *Krisán Jóca* és *Petrisor Vászta*, a gájlrablóvilág két előkelősége volt. Mindkettő szép multtal dicsekedhetik. Krisán nemrég legynázi üdüléséből érkezett meg Gájba, míg Petrisor csak egyszerű börtönlakó volt.

A két éhes jómadár meglehetősen ügyességgel tette magát túl azokon az akadályokon, melyek köztük és a sonkák között voltak. Briganti vakmerőséggel hatoltak be a kamrába, melynek tőszomszédságában tetőpontját érte a duhaj dalárdisták jókedve.

A sonkákat és minden egyéb elvihetőt el emelni és árkon-bokron túl lenni, az a két szakavatot tolvajnál egy pillanat műve volt. Csak másnap vette észre Vank tanító, hogy milyen drágán sikerült a névnapja, a tetteseket csakhamar kézrekerítették és ma törvény elé állították őket.

A bíróság, melynek elnöke *Gallu József*, tagjai *Földes János* és *Scharfner Sándor* dr. volt, ritkaságszámba menő szigorú büntetéssel sújtotta a két vakmerő tolvajt. *Lehrmann Viktor* kir. alügyész vádbeszéde alapján *Krisánt* három évi, *Petrisort* két és fél évi fegyházra ítélte a bíróság.

Az elítéltek, akik ügyvéd nélkül jelentek meg, megfellebbezték az ítéletet.

SPORT.

+ **Aradi atléták Temesvárott.** Érdekes football matchben lesz része holnap, vasárnap délután a temesvári közönségnek. E napon tartja ugyanis revans football mérkőzését Temesvárott az *aradi atlétikai klub* a *temesvári football klub*val. Élénk emlékezetében van még városunk közönségének azon élvezetes mérkőzés, melyet e két egyesület Aradon június 28-án az országos atlétikai verseny után tartott s a melyből az aradiak kerültek ki győztesen immár harmadizben. Viszonzandó a temesváriak Aradra jövetelét, ma délelőli 12 órakor megy át az aradi atléták első csapata Temesvárra, hogy az előjelekből ítélve a negyedik győzelmet arassa Temesvár ellen. A csapat tagjai a következők: Csatárok: *Vass M.*, *Szathmáry Béla*, *Probst Lajos*, *Boros J.*, *Relcher L.*; fedezet: *Pivny A.*, *Gaal Z.*, *Greiner Károly*; hátvéd: *Bogsán Károly*, *Székely Károly*; kapus: *Holló István*; tartalék: *Korányi Barna*, *Boros Vida*. Bíró: *Szathmáry János*, az aradi atlétikai klub elnöke lesz. A játékosokon kívül a klub tagjai közül igen sokan rándulnak át Temesvárra.

+ **Vívó tanfolyam a lyceumban.** Az *Aradi Tornaegyesület* kebelében fennállé vívókör, mely a múlt évben a lyceumi tornacsarnok újjáalakítása miatt szünetelt, folyó évi október hó 1 én csütörtökre újból megkezdí. A vívó órák hetenként háromszor, u. m. kedden, csütörtökre és szombaton este 6—8 óráig tartanak a lyceumi tornacsarnokban. A vívás kiterjed a törés kard vívásra. A törvívás francia, a kardvívás magyar rendszerben történik, felhasználva az olasz iskola lábtechnikájából a legszükségesebb gyakorlatokat. A vívótanfolyam október 1-től május hó 1-ig, tehát 7 hónapig tart. A vívó kör kizárólag csak az *Aradi Tornaegyesület* működő tagjai köréből alakul, ezért aki vívni akar, be kell lépnie a tornaegyesületbe. A vívás így is igen mersékelt tandíj mellett

sajátítható el és olyan érdekes módszer szerint folyik, hogy a tanítvány a tör- és kardvívást egy vívó évadban megtanulhatja. Jelentkezhetni lehet mindennap este 6—8 óráig a lyceumi tornacsarnokban, hol egyéb felvilágosítással szívesen szolgál a tornaegyesület titkára és művezetője, mint a vívótanfolyamnak is vezetője. Az elnökség.

+ **Az Aradi Athletikai Club** október hó 15 én kezdí meg ez évi kurzusát, melyen a tagok 7 korona havi díj mellett nyerne szabatos oktatást *Maione Vince* olasz vívómestertől, kit városunk elhanyagolt vívó sportjának kivánt fellendítésére még 1899-ben hozott le Budapestről az *Aradi Athletikai Club*. E vívó tanfolyamra ifj. *Vas Gusztáv* titkárnál jelentkezhettek a tagok, valamint a club növendékei is. Érdekesnek találjuk már előzetesen is jelezni, hogy a club a tél folyamán nagy szabású *Vívó akadémiát* rendez, melyre meghívja a club az ország legelső vívó-mestereit és amateur vívóit, úgy hogy az akadémián résztvevők nagy száma és elsőrendű vívása remek ensemble fog nyújtani.

+ **Az Aradi Kerékpár Club** holnap, vasárnap *tréfás versennyel* egybekötött kirándulást rendez a szenttamási csárdához. Gyülekezés, illetve kirándulás d. u. 2 órakor a városligettől, tekintettel a nap rövidegére, a tagok pontos megjelenése kéretik. A menetparacsnokság.

Hatvannégy százalékos pótdó.

(A jövő évi költségvetés.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Kedden délután tartja ülését Aradváros hármass bizottsága, mely a *jövő évi költség-előirányzatot*, s ezzel együtt a *pótdót* fogja megállapítani.

Azok, kik a város ügyeit figyelemmel kísérik, régen tisztában vannak azzal, hogy a pótdó a jövő esztendőre *emelkedni fog*. S ez a jóslás be is vált. Az azonban mégis meglepetés, még pedig fájdalmas és kellemetlen meglepetés, hogy a pótdó *három százalékkal* száll feljebb.

A múlt évben két perccel lett nagyobb a községi közteherviselés, felemelkedvén a pótdó *hatvannégy* százalékra. Akkor mindenfelől felhangzott a vétó: most már ne tovább! A polgárság, melyet a rossz esztendők úgyis nagyon megsanyargattak, nem képes nagyobb terhet viselni, s az aszfaltos utcákon villamos lámpák fénye mellett éhezni kénytelen.

A panaszt mindenki jogosnak látta, s általános volt a vélemény, hogy az adót tovább emelni nem szabad, nem lehet. Reális és kalandos eszmék támadtak, melyek mind segíteni akartak a bajon, részint új kiadások csökkentésével, részint új jövedelmi források teremtésével.

Hogy az eszmék mire vezettek, látjuk: a tavalyinál is nagyobb, három százalékos adóemelés szükséges, hogy a városi háztartás mérlege egyensúlyban maradjon.

Szomorú reménység a jövőre. Pedig ez ellen most már tenni nem lehet. Mikor a számok már ott sorakoznak az előirányzat rovataiban alig-alig módosíthatunk rajtuk.

Az előirányzat szerint a plus és minus főbb tételei a következők: A *bevételek* összege 1904. évre 1.013,940 kor. (az idén 1.006,820 kor.) a *kiadások* összege 1.529,840 kor. (az idén 1.502,920 kor.), hiány 1904-re 515,950 kor. (az idén 496.100), a *hiány emelkedése tehát 19,850 korona*. Ennek megfelelőleg a *pótdót 61 százalékról 63¹/₄ százalékra* azaz *kiegészítve 64 százalékra kell felemelni*.

Hogy mi okozta a kiadások nagyarányu emelkedését, közismeretes. A tisztvi-

selők fizetése, nyugdíja emelkedik, az utak javítására, tisztítására nagy összeg van felvéve, s itt szerepel a városi fogatok eltartásának a kövezeti alapból való kivonása, az iskolákra, egyházi iskolák segítésére, árvaházra többet fordítanak, megszavaztak egy összeget az önkéntes tűzoltóknak, újabb bár kisebb összeggel szerepel a rendőrség ruházata, s a szolgálók tűzifája.

A bevételek pedig a kiadásokkal nem nőnek arányosan, amit főképpen a rossz gazdasági viszonyok okoznak.

A költség-előirányzatot *Bund Henrik* főszámvevő készítette el, s *Lócs Rezső* adóügyi tanácsnok terjeszti a hármass bizottság elé.

A pótdót az ex-lex miatt az 1902. évi állami adó alapján állapították meg.

Új bányavállalatok Aradmegyében

(A halmágyi vidék élénkítése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Az iparnak általános pangása mellett valamennyire örvendéses körülmény, hogy a bányák kiaknázása iránt kezd a vállalkozáskedv fölbredni. Ezen bányavállalatoknak nem mind egyike különösebb jelentőségű, de mégis hatása van a forgalom föllendítésében.

Aradmegyének Hunyadmegyével szomszédos részén a *szénbányák* kiaknázására történtek lépések. A vállalkozó *Körmendy nyug. bányorvos*, aki *Brá tól Nagyhalmágyig*, a *Körös* mindkét partján kivette az összes kutalmányokat; a *Rudai tizenkét apostol* társulat és a *Kovordányi János* főmérnök területeinek kivételével.

Körmendy már megkezdte a *szénbányák* kiaknázását és a szállítását. A szén igen jó minőségű, de a teljes alkalmazhatósága érdekében azon kaznoknál, ahol használják, megfelelő *rostély* applikálása szükséges. Ezt a rostélyt most szerkesztik meg, s azután a *brá-halmágyi szén* több aradi iparvállalatnál, s a vasutakon jelentősebb próbákat tesznek vele.

Ezenkívül, a mint értesülünk, *Zimbrón* a *Zselénski-uradalom* területén akadtak gazdag szénrétegekre, a melyeket esetleg kiaknázhatnak.

Kishalmágyon, mintegy két hete *gránitbánya* nyílt meg, *Lovich Gyula* főszolgabíró és *Stengl Andor* iparfelügyelő helyi szemléje után. A harminc munkást foglalkoztató *bánya Darvas Lajos* aradi kir. mérnök tulajdona. A gyár produktuma szakértők nézete szerint a mauthauseni gránittal kiállja a versenyt. Már alkalmazásba is van; *Aradon*, a most folyó aszfaltozásnál ezt a gránitot használják szegélyköveknek.

Ugyancsak *kishalmágyon* folytat kutatásokat *Stanger Róbert* aradi vállalkozó *tűzálló-tégla* gyártására szükséges anyag után. A szóban forgó területén nagy mennyiségű kvarcot és magnezit van, s valószínű, hogy a kutatások bafejeztével a *tűzáló-anyag* kibányászása megkezdődik.

Ugyane völgyben igen szép, fehér anyagra akadtak, amelyeket az *arad-csanádi egyesült vasutak* gurahtonci cementgyára *műmárványgyártásra* kezd fölhasználni, s igen szép produktumokat állít elő vele.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi székely-otthon vasárnap délután 3 órakor rendes helyiségében ülést tart, melyre, tekintettel a napirendre kerülő tárgyak fontosságát, az otthonnak valamennyi tagját teljes számban való megjelenésre kéri az elnökség.

(*) „A Kossuth Lajos“ betegsegélyző és temetkezési egyesület szeptember hó 27 én, d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes választmányi ülést tart.

Az antik aranyak.

(Nemzetközi szélhámosok a törvényszék előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Erdekes arcú és érdekes multu fogoly állott ma törvényt az aradi igazságügyi palotában. *Pilkovics Vazul* nének hívják az ügyészségre fogháznak ezt a lakóját. Kofaasszony itt Aradon. Erdekes az arca, mert gonoszul rut. Minden ránc — és ebből bőven van — egy gonoszúságot takar. Egy arc, melyre ráncok alkotta betűkkel van kiírva a büntetett előélet, és a büntetendő jövő. Ez az asszony a Lombroso könyvéből kelt életre.

A foglalkozása kofálkodás, de szélhámos-ságból él. Nagy arányokban, szinte nemzetközi modorban űzi azt a sportot, melynek tiltó regulái a büntető törvénykönyvben vannak felsorolva.

Mostani esete csekélység. Szinte nem is méltó az ő kaliberéhez. Valamikor talán megbánással gondol arra, amiért ma kellett a bírók elé állania. Jó hírének megóvása érdekében előre is ideigtaljuk, hogy a bíróság ma felmentette. Egyébként meg volt győződve róla mindenki, hogy *Pilkovics Vazul* né ezuttal sem maradt hűtlen régi tradícióihoz, ámde a büntető törvénykönyv olykor-olykor szemet huny bizonyos büntetendő cselekmények fölött.

Pilkovics Vazul né nagy lábon élt. Amikor pénz kellett neki, csak kinyitotta a markát és az röptön megtelt pénzzel. Persze a más pénzzel, melytől ez a bizonyos más, nem önként vált meg. *Pilkovics* né legutóbb bizonyos előkelő betegségben szenvedett. Makacs köszvény zavarta meg az álmait és gyógyulást keresett bajában. Mint világlátott asszony, felült a vonatra és egy szép napon megérkezett Maros Ujvárra, ahol a közeli sósfürdő vendéglistáját tisztelte meg saját becses nevével.

Pilkovics né jó balneologus volt, a köszvény csakhamar odább állott. Mint mindig, elegánsan odább állott ő maga is és hazajött Aradra.

Utközben azonban szükségét érezte, hogy valahol egy „abstecher“-t csináljon. *Soborsinban* éppen vásár volt, mikor *Pilkovics* né arra felé vitte a vonat. Az alkalom kedvezőnek ígérkezett és az aradi kofa leszállott, belevegült a tömegbe és néhány rövid pillanat múlva már a kezében csillogott két régi kőrmőci arany. *Szere Juonné*, egy gyulicai asszony ugyanezen percben jött annak tudatára, hogy az a két kőrmőci arany, mely néhány perccel előbb még oly rendén ott nyugodott az ő szoknyájának a ráncai között, lábrakelt. Ámde *Pilkovics* né, talán pusztán huncokaságból, talán valami rejtett célzattal, igen sokaknak mutogatta a két aranyat. Ez a két kőrmőci olyan ósdi külsejű volt az idők folyamán valami ódon szerű patinát kapott. Látszott rajtuk, hogy régóta dajkálta ott-hon *Szere Juonné*.

Végre is tudomására jutott, a meglepett asszonynak, hogy az elveszett és má megsejtett két aranya hol van, a gyulicai asszony a csendőrség beavatkozását kérte, mely csakhamar megsejtte *Pilkovics* né. Ámde mily nagy volt ennek a felháborodása, mikor őt a két arany felől oly kiméletlenül meggyanusították. Azt a két aranyat ő az urától örökölte, aki még hatvannyolcban meghalt. Azért olyan antik, mert az ura családi ereklyeként őrizte. Ő azonban a rossz gazdasági viszonyok miatt kénytelen volt megválni a drága emlékektől, és éppen fel akarta váltani a csokát, mikor a csendőrök elfogták holott a szíve verzett a családi emlék elvesztése miatt.

A csendőrök azonban (a nyomorultak) nem méltányolták *Pilkovics* né gyöngéd hitves megható ragaszkodását. Csodálatos, hogy érzéketlen ma adt eme szép család vonás láttára a köszívű ügyész is, s szinte hisztérián, hogy a vizsgálóbíró vizsgálati fogságba is helyezte azt a nőt, aki a férjétől kapott ereklyéket az idő viszontagságai ellenére is mostanáig megtudta őrizni.

— Ha az égboltozat törékeny anyagból van, annak most ketté kell repednie — szörnyűkődött *Pilkovics* né, mikor látta, hogy mi-kép bñnak vele.

Csupa véletlenül mult, hogy *Pilkovics* né mégis mint ártatlanul meghurcolt mártír került ki a csavából. Nem volt ugyanis bizonyíték arra nézve, hogy *Pilkovics* né az aranyakat *Szere Juonné* tól lopta, s így a *Gallu József* elnököl és *Földes János*, *Schartner Sándor* dr. szavazókból álló bíróság kénytelen volt megszüntetni az eljárást.

Pilkovics né pedig, akit az ország négy törvényszéke itélt el különböző szélhámos-ságok miatt, legutóbb az Erzsébetvárosi törvényszék szabott reá négy évi börtönt, főleleit fővel mondott köszönetet *Momák Döme* ügyvéd-jelöltnek, aki ügyét a bíróság előtt védte.

Barabás lovagias ügyei.

(A kihívások megtörténtek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26

Barabás Béla tudvalevőleg tegnap este Aradról felutazott a fővárosba, hogy provokálja azokat a képviselőket, a kik őt a Ház csütörtöki ülésén a király személynének durva megsértése miatt rendre-utasították.

A rendreutasító szavak közt néhány gorombaság esett, ezek miatt köszörüli most a kardot és forgatja a pisztolyokat *Barabás Béla*. Az afférek iránt persze nagy az érdeklődés. Kíváncsian néznek a kifejlődés elé s leginkább azt vitatják, vajjon fog-e verekedésre kerülni a dolog, avagy csak sima lefolyásuk lesz a lovagias ügyeknek?

Barabás segédei, *Tóth János* és *Kubik Béla* orsz. képviselők úgy vélekednek, hogy azokat, a kik *Barabás* t a „hazaáruló“ szóval illették, nem provokálják, mert ők ezt a vádat felükkel szemben egyszerűen nevetségesnek tartják.

Maradnak tehát azok, a kik erősen sértő kifejezést használtak *Barabással* szemben: *Andrássy Tivadar* gróf és *Perczel Dezső*. A segédek a fönt ismertetett felfogás következtében ma csak ezt a két képviselőt provokálták.

Andrássy Tivadar gróf volt az, a ki *Barabás* nak ezt mondotta:

— A képviselő ur már egyszer hazudott. *Barabás* hazug!

Később az országgyűlési napló tanúsága szerint — így kiáltott *Barabás* ra:

— *Hazaáruló gazember!*

Perczel Dezső az „aljasság“ szót használta, ezért keresték ma őt *Barabás* segédei.

A szekundások sem *Andrássy* t, sem *Perczel* t nem találták a lakásukon. *Andrássy Torda-Szent-Lászlóra* ment vadászni s így a segédek táviratilag közölték vele megbízatásukat. *Perczel* lakásán levelet hagytak hátra, a melyben elégtételt követelnek tőle. Keresték őt a Nemzeti Kaszinóban is, de mivel ott sem volt, a kaszinóban is levelet hagytak hátra.

A szabadelvű párti képviselők sorában az a felfogás uralkodik, hogy sem *Andrássy Tivadar* gróf, sem pedig *Perczel Dezső* nem adnak *Barabás* nak mindaddig elégtételt, a míg a király ellen intézett kifakadását vissza nem vonja.

Barabás egy fővárosi hirdető előtt ma azt mondotta, hogy a képviselőház keddi ülésén nyilatkozni fog a nagy vihart kellett közbeszólás felől.

Egyik esti lap értesülése szerint az

egyetemi ifjuság között mozgalom indult meg, a melynek az a célja, hogy *Barabás* nak ovációt készítsenek, egyben maguké-*vá tegyék* az ügyét az esetre, ha a lovagias ügy párbajra vezetne. Ez utóbbi értesülés aligha valósulhat meg, mert tudvalevőleg csak a hatvan éven felüli korban levők lovagias ügyét teheti más a magáévá. *Barabás* pedig a hatvanadik élet-*éven* még jóval alul van.

Ellenzéki körökből vettük késő éjjel a következő telefon-jelentést:

A függetlenségi pártkör ma is nagyon népes volt. A párttagok még mindig az utolsó ülés izgalmainak hatása alatt állunk.

Barabás Béla megjelent a pártkörben és kijelentette, hogy az a bizonyos közbeszólás véletlenül és akaratlanul csuszott ki a szájából, de azt, amit mondott, megmondta, abból semmit vissza nem von, minden szót fenntart, amit mondott. *Ugron Gábor* ma kijelentette párthívei előtt, hogy a keddi ülésen beszédet fog mondani.

Barabás Béla mentelmi jogának megsértése ügyében több képviselő a legközelebbi ülésen előterjesztést fog tenni. Ha *Rigót* elítélték, — így vélekednek, — mert azt mondta a miniszterelnöknek, hogy menjen ki, akkor sokkal nagyobb sértést követtek el *Barabással* szemben, akit jóval sértőbb szavakkal illeltek.

MULATSÁGOK.

(—) A gyoroki estély. Gyoron mint már említettük, október hó 3-án *He. man* Gyuláné urnó védnöksége alatt az ottani róm. kath. templom javára táncmulatsággal egybekapcsolt hangversenyt rendeznek. Az estély műsora a következő:

1. Capriccio hangverseny két zongorán előadják; *Molitorisz* Böske és *Kaletsky* Vilma. 2. Magyar népdalok, énekli; *Varga Ilona*. 3. Magyar népdalo. előadja: az aradi uri banda. 4. Enekszám, előadja: *Baskó Géza*, a Népszínház tagja. 5. Hegedű solo, előadja: *Leitner Kálmán*. 6. Monolog, előadja: *Zilahy Gyula*.

Szegény képviselők!

(Facsetiek Aradon.)

Arad, szeptember 26.

Képviselőnek lenni sem éppen könnyű dolog. Azonkívül, hogy lebecsmérli a királyt, vagy legazemberezi *Barabás* t, esetleg pikáns utitervet sug a miniszterelnök fülebe, avagy megvesztegeteti magát, még igen sok dolga van. Beszámolót kell tartania arról, hogy mi mindent tett volna, ha az obstrukció meg nem gátolta volna. Le kell vonnia a konzekvenciát, föl kell vennie a harcot, szolidaritást vállalni, összeférni és össze nem férni, alapon állani, frakcióba lépni, kiválni és beolvadni, mozogni balról, mozogni jobbról, az elnöki emelvény körül tömörülni, tüntetőleg távol maradni.

De ez még semmi. Van a képviselőnek a saját külön területével is sok baja, különösen, ha olyan szoros viszonyban van vele a kerület, mint *Nemess Zsigával* — *Facset*. Amióta ő képviseli ezt a kerületet, Aradváros idegenforgalma megnövekedett, s csodálatos, hogy nem címeztek még valamely fogadót a „*Facseti Választóhoz*“.

Az ide özlő facsetiek egytől-egyig komoly politikai kérdések miatt ostromolják képviselőjüket, s lehet, hogy a belső érdekek mellett a diplomácia titkait is felfedjük, mikor néhány ilyen facseti látogatásról lerántjuk a leplet.

A napokban történt, hogy egy facseti választó beállt *Nemess Zsigához*. Nagy panasza van — mondja, kijelentvén, hogy az orvoslást csak *Nemess* től várja. Előadja azután, kezdve a dolgot a vá-

lasztás nagy napján, s végighaladva az időn egész az elmúlt vasárnapig, hogy a fészoligabiró milyen alkotmányosért és a Bánffy korra emlékeztető erőszakos ember. Mert képzeljük, mit tett. Vasárnap este, még nyolc óra is aig mulott, a *Vig téhen*-hez oimzett alvégi korcsmában betiltatta a táncot. Már most a facseti aranyifjuság nevében kéri a képviselőt, hogy a programjában kifejtett ígéretekhez képest, intézkedjék a táncnak kilenc órai meghosszabbításáig.

Mit tehetett egyebet Nemess: megigerte, hogy tánc hosszabb lesz, s a legközelebbi vasárnap ő rendezi a kólót.

Egy másik választó pikánsabb ügyben folymodott Nemesshez. A felesége elhagyta. Nem kívánja azonban, hogy a képviselő visszaszerezze neki. Ellenkezőleg az az óhaja, hogy más asszonyt vehessen el, de csak úgy anyakönyvvezető nélkül.

Mint jó honatyához illik, Nemess itt is megigerte a segítséget, s a bucsuzásán azt is, hogy a vadházasság-kötésnél ő viseli a vad násznagyi tisztet.

Van még külön eset is. Néhány nap előtt egy nagyon kövér, még öregebb, de annál csunyasabb asszony látogatta meg a képviselőt. Lekésett a vonatnál s szállás. kért.

Nemess Zsiga, miután a programjában felsorolt ígéretek még ide is kiterjedtek, nem tehetett egyebet: szállást adott az asszonynak. Szerencsére a vénasszony egyebet nem kért Nemestől... (Pedig bizonyára ezt is megigerte programjában.)

(—)

Titkárváltás a színháznál.

(Békés Gyula lemondása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Az Aradi Nemzeti Színház titkári irodáját, mint tudjuk, Békés Gyula vezette, aki épp oly buzgó hivatalnok-ember, amely kitűnő színész. Együttal Zilahy Gyula igazgató helyettese is volt, s mint ilyen, a színházi adminisztráció terhes munkájából jelentős részt vett ki.

Mától fogva azonban Békés Gyula nem titkárja többé Zilahynak. Megunta azt a sok panaszt, mely a művezetőség ellen minduntalan felhangzott, s amely természetesen érintette őt is, mint a direktor jobbkeztét. Elhatározta tehát, hogy a titkári állásáról lemond, s a mit ma szerkesztőségünkkel a következő levélben tudat:

A mai napon az alanti levél eredetijét küldtem meg Zilahy Gyula ur, az Aradi Nemzeti Színház igazgatójának, és amennyiben ez olyan színházi ügy, amely a nyilvánosság elé is tartozik, kérem önöket, hogy e levélnek becses lapjuk legközelebbi számában helyt adni szíveskedjenek:

Nagyságos

Zilahy Gyula urnak

az Aradi Nemzeti Színház igazgatója.

Kedves Barátom! A pár nap előtt folytatott beszélgetésünk kiegészítésül tisztelettel bejelentem neked, hogy a nálad ezideig betöltött titkári állásomat otthagynom és hivatkozással a közöttünk régtől fennálló baráti viszonyra, nagyon kérek, hogy felmondásomat tudomásul venni, illetve azt október elsejétől számítva elfogadni kegyeskedjél.

Ez elhatározásom hetek óta tartó ónmagammali tépelődés eredménye, mert nem egy könnyen szántam el magam azon lépésre, hogy ügyeid éléről távozzam.

Méltányolnod kell azonban lemondásomat azért is, mivel ezen sok izgalommal járó állást fizikumom nem bírja meg és általában (a közönség érdekeit tekintve) hasznosnak vélem eltávolozásomat azon hiszemben, hogy a művezetőséggel való elégedetlenség némi-kép személyemmel is kapcsolatban áll.

Elsősorban pedig a te helyzetedet akarom megkönnyebbiteni e lépésemmel, mert azt hiszem, hogy így talán ez eddignél üdvösebb munkásságot fejthetsz ki, a mivel természetesen alkalmat nyújtok neked arra is, hogy a közönséget meggyőzhess arról, hogy minden, a mi irodád falain belül történik, az tényleg a te rendelkezésedhez mérten, és utasításaid alapján hajtatik végre, amint az (te tudod a legjobban), tényleg úgy is van.

Végül, szerénytelenség bár, de mégis rá kell térnem arra, hogy csekély személyemet, mint színészt, úgy a nagy közönség, mint a sajtó és szinügyi bizottság mindég kedvezően fogadta, tehát ezzel is szolgálatot vélek neked tenni, hogy (felmentve engem a bürokratikuss munkálatok végzése alól) a színpadon az eddignél talán redményesebben foglalkoztathatól.

Ismételten kérek, szíveskedj visszalépésemet tudomásul venni és maradtam

Makón, 1908. szeptember 25 én.

Készséges híved

Békés Gyula,

az Aradi Nemzeti Színház tagja.

Dicsődjük Békés Gyulának ezt az elhatározását.

A színpadon, hol ezentul jobban foglalkozhatik, bizonyára több és jelentősebb sikert fog aratni, mint a mennyi vesződéssel a titkári irodában kellett megküzdanie.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* A szinügyi bizottság ülése. Hétfőn délután három órakor ülést tart a szinügyi bizottság, mely másodikban veszi tárgyalás alá Zilahy Gyula téli szinjárulátának névsorát. A szinügyi bizottság legutóbb tartott ülésén ugyan is több hiányt konstatáltak, s az egyes szerep körök megfelelő betöltésére szeptember 28-ig halasztást adtak Zilahynak. A névsort azóta az igazgató a következő tagokkal egészítette ki: K. Németh János énekes, Bácsné Maár Julia anyaszínésznő, Aranyossy Janka naiva, Simon Jenő lírai szerelmes. Mint lapunk más helyén közölt levélből olvasható, Békés Gyula jellem színész a titkári hivatalt odahagyja, s teljesen a művész-személyzet sorába áll.

* A színház világitása. A főkapitány ártirt a színházhoz az új villamvezetékek ügyében, hogy azok még e hó folyamán elkészüljenek és megvizsgálhatók legyenek. Az új világitás, mint az igazgató jelentette, már be van rendezve, s a vizsgálatot szerdán megtartják.

* A megnyitó diszoldadás. Jeleztük már, hogy az Aradi Nemzeti Színházat Erkel Ferenc legnagyobb alkotása, a „Hunyadi László” operának előadásával fogják megnyitni október hó 1 én. Ez alkalommal a dalmü főbb szerepeit a következők játsszák: Erzsébet Pewny Irén, Mária Zilahyné, Hunyadi László Bejczy, Géza Békessy, Mátyás Sz. Karácsonyi Mariska, Cilley Füredi. Az előadásnak th atre paré jellenszása.

* Nusi von Szekrényessy. Az augsburgi operában nagy sikerrel mutatkozott be az új primadonna Nusi von Szekrényessy. Vajh ki ő és merre van hazája? A név magyar hangzásu, mégis soha hirt nem hallottuk. Eizát énekelte „Lohengrin”-ben és úgy az augsburgi, mint a berlini újságok a legnagyobb elragadtatással írnak róla. Ime megint magyar művésznő arat sikert a külföldön, olyan művésznő, akit itthon még hirből sem ismerünk.

Az új zsidótemplom.

(Ötszáz ezer korona alap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26

Az aradi zsidótemplom, mely 75 évvel ezelőtt épült, a magyar zsidóhitközségek első nagyobb szabásu zsinagógája volt. Abban az időben a hírneves Chorin Áron volt az aradi főrabbi és Rosenberg Károly főjegyző, a mostani főjegyzőnek Rosenberg Lipótnak nagynevű atyja, voltak a hitközségnek tanácsadói.

Az aradi hitközségnek akkor nemcsak országos, hanem európai híre volt és e hírnévnek külső kifejezése volt az akkor épült templom.

E nagy idő óta óriási léptekkel fejlődött minden e hazában és a zsidó hitközségek iparkodtak mind haladni abban az irányba, melyet Chorin Áron, Steinhardt Jakab kiilöltek. A fővácós csak a hatvanas évek elején építette a dohány-utczai zsinagógát és akkor vette át a pesti hitközség az araditól a vezetést. De a többi hitközségek is előre törekedtek, úgy hogy az utolsó évtizedben szebbnél-szebb templomok épültek a hazában és most Szeged vette el a pálmát monumentális, hatalmas templomával.

Az Isten dicsőítésére kifejtett építési tevékenységben az aradi hitközség teljesen hátrébe szorult. Az új hitközségi képviselő azonban huzdulva Rosenberg Lipót hitközségi főjegyzőnek, a hitközség volt és jelenlegi nagyjai munkatársának lelkes munkálkodásán, immár elérkezettnek tartja az időt, hogy a régi dicsőséget visszaszerezze az aradi hitközségnek.

Az ősz főjegyző évek hosszú fáradozásainak és tanulságainak eredményét egy hatalmas munkában dolgozta fel, melyben az új templom felépítésének módozatait, lehetőségét és eszközeit kétségbevonhatlan adatokkal támogatja. Ezt a memorandumot a főjegyző a hitközség kultuszbizottság nak beterjeszte és az az érdekes, tanulságos mű fogja alapját és kiinduló pontját képezni az új templom létesítése körüli munkálkodásnak.

A memorandum, mely legközelebb nyomtatásban fog megjelenni, bevezetésében tárgyalja az új zsinagóga felépítésének szükségességét; azután meghatározza azon eszközöket, melyekkel az építkezési költségek előteremthetők lesznek. E szám adatok reá is alapon nyugszanak és azok összegezéséből kitűnik, hogy a hitközségnek ötszáz ezer korona áll mint építkezési alap rendelkezésére, úgy, hogy az építés realizálása iránt a kezdő lépések már megtehetől.

Az eszközök, melyekkel az építkezési alap feltérmethető, négy félék:

a) Az imaszékeknek az új templomba való áthelyezéseért a tulajdonosok által teljesítendő aránylagos felülfizetések;

b) az imaszékek eladásából befolyandó jövedelem;

c) a közadakozás és végül

d) felveendő kölcsönök.

A memorandum mellé csatolt mellékletek a legutolsó fillérig kimutatják az építkezési alap előteremtésének módozatait még pedig úgy, hogy a hitközségi tagokat semmiféle nagyobb megterhelés nem éri.

A hitközség érdemes főjegyzőjének mély tudását és egy felszázados hivataloskodás tapasztalatait magában foglaló memorandumán lelkesülve, Rosenberg Sándor főrabbi az új év napján szózatot intézett hitszónoklatában a hívőkhez és ennek hatása alatt az napon már Münts Márton és neje 200 koronát és Berger József és neje 200 koronát adományoztak a templom építéséhez. Az első az adományozók sorában Weiss Dávid volt, ki már ké. évvel ezelőtt e célra 200 koronát ajándékozott.

A hitközség vezetője *Deutsch Bernát* és a kultuszbizottság elnöke dr. *Nemess Zsiga* a felvetett eszmét lelkesen felkarolták és azért bátran megállapítható, hogy az új zsinagóga a megvalósulás stádiumába lépett.

HIREK.

Az Aradi Közlöny naptára.

Arad, szeptember 26.

Az *Aradi Közlöny* nagy képes naptára, melyet tavaly karácsonykor adott előfizetőinek ajándékkul, általános tettségessé találkozott. Az idén is kedveskedni fogunk ezzel az ajándékkal, mely most *bővebb tartalmu és kiállítására még csinosabb lesz, mint a minő az 1903-ik évi volt.*

Főcélunk a naptárral, hogy az minden közérdekű ügyben *pontosan, megbízhatóan és részletesen* tájékoztassa az olvasót. Ezért nagyterjedelmű és rendkívül gondnal összeállított *Cimtár*-t csatolunk hozzá, amelyben Aradvárosra, továbbá Aradmegye, Csanád-, Békés-, Temes- és Hunyadmegyékre vonatkozólag az összes tudnivalók *hiteles adatokban* bennfoglaltatnak. Már csak a *cimtár* miatt is nélkülözhetetlen lesz naptárunk minden házban és nagyon sok esetben fog az igen jó szolgálatot tenni a közönségnek.

Szórakoztató részről is bőségesen gondoskodunk. A legkiválóbb aradi tollforgató emberek irnak a naptárba novellákat, költeményeket s a szövegrészt művészi kivitelű, helyi vonatkozású *illusztrációk* egész serege fogja tarkítani. Az esztendő eseményeinek megörökítése lesz ez képekben.

Az *Aradi Közlöny* 1904. évi Nagy Képes Naptára már sajtó alatt van és karácsonyra mindazon előfizetők *ingyen és díjtalanul meg fogják kapni, akik október 1-én* előfizetésüket megújítják.

Megjegyezzük, hogy a naptárt könyvtárusi uton nem lehet megszerezni s azt kizárólag csak az *Aradi Közlöny* előfizetői kaphatják meg.

— Kap-e Arad tűzérseget? Arad város azon átirata óta, melylyel a temesvári hadtestparancsnokságot értesítette, hogy a kért lakatnyát a tűzérseget ide helyezése esetén hajlandó fölépíteni, nem jött eddig semmi válasz. Pedig a döntés ez irányba már meg történt. Szeged város részéről, a melynek régi vágya, hogy tűzérseget kapjon, az év elején küldöttség járt ez ügyben a miniszternél, sőt ő Felsőháznál, aki kilátásba helyezte, hogy Szeged óhaj-tása teljesül. Most a következő lakonikus rövidségű miniszteri leirat érkezett Szegedhez

Szeged sz. kir. város közönségének.

Egy cs. és kir. hadosztály tűzérsegednek városukban leendő elhelyezése iránt beadott felségfolyamodványára értesítve, hogy az ország közönségét, hogy Császári és apostoli kir. Felsőháznak f. évi augusztus hó 13-áról kelt legfelsőbb elhatározása szerint, a kérdéses hadosztály-tűzérseged számára *más állandó állomás jelöltetvén ki*, a város közönségének kérelme tekintetve vehető nem volt.

Budapest, 1903. szeptember 13.

A miniszter helyett:

Gromon,
államtitkár.

Szóval, az bizonyos, hogy a tűzérsegedet Szeged nem kapta meg, de viszont kérdéses, hogy vajjon *Aradnak* szánták-e. Különösen feltűnő, hogy ha ebben a döntés augusztus 13-án

már megtörtént, és a mennyiben az Arad jávára szölt, mért nem tartották azóta szükségesnek, hogy Aradot erről értesítsék: Vagy épen ez jelentené, hogy a tűzérseged dolgában Arad ép úgy járt, mint Szeged?

— A boszniai kormányzó Aradon. Báró *Appel* lovassági tábornok, *Bosznia* katonai kormányzója az elmúlt héten Aradon időzött. Szerdán érkezett ide s a temesmegyei Angyalkutra utazott, a hol birtoka és kastélya van. Tegnap visszatérve, újra Aradon volt, s egy napl időzés után Bécsbe utazott.

— A kultuszminiszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *végvári Neuman* Adolf gyárosnak, azon alkalomból, hogy a siketnémák aradi iskolájában három szegény sorsu tanuló ellátására 600 koronát felajánlott, továbbá *Arad vármegye közönségének*, hogy ugyanazon iskola, segélyezésére, három évere évi 800 koronát, *Csanád vármegye közönségének*, hogy egy ottani illetőségű gyermek segélyezésére évi 200 koronát, *Szemlak község közönségének*, hogy ugyanazon iskola céljaira 100 koronát, *Makó város közönségének*, hogy ugyanazon iskola részére tíz évre évi 600 koronát, *O-Pécska község közönségének*, hogy egy ottani illetőségű, az aradi iskolában járó gyermek részére, évi 100 koronát, végül *Kurtics és Arad-Szent-Márton községek közönségének*, hogy egy odaváló illetőségű, és ugyanazon iskolába járó gyermek segélyezésére évi 200 koronát szavaztak meg, köszönetét és elismerését nyilvánította.

— Egyszerűsítés a városi pénztárnál. Az aradvárosi főpénztár nagyon sok, a multból maradt, felesleges munkával van megnyomorítva. Ezek közé tartozik a *havi segélyek kifizetésénél* eddig használatos eljárás. A segélyezettéknél, kiknek száma 5—800, a jelenlegi eljárás szerint a számvivői hivatal egyenként és havonként nyugtákat és utalványokat állított ki. Ezeket a kapus osztotta ki napokon át. A fizetési napokon a felek újból felmentek a városnázára, s a kapitányi hivatalnál már átvett nyugtájukon az életbenléte igazoltatták. Ezután vehették csak fel a segélyt a pénztárnál. Ez az eljárás hét tisztviselőt és a kapust foglalkoztatta több napon keresztül. A főpénztárt a kifizetési napon teljesen lefoglalták a segélyezetté. A nyolcszáz tételt pedig egyenként naplózta a főpénztár. A hosszadalmas kezelés egyszerűsítésére *Urbányi Béla* főpénztáros tervzetet nyújtott be a tanácshoz, mely mai ülésén azt el is fogadta. E szerint a jövőre a segélyezetté, mikor a tanács megszavazza részükre a segélyt, könyvecskét kapnak, s ezzel vezetik fel a pénzüket a szegényekházánál, hol a városi kamarás és a szegényház felügyelő teljesítik a kifizetést. A számvivőség csak kimutatást állít össze, s az összes segélyeket egy tétel alatt teszi a pénztár kiadásba. A kapitányi hivatal a kimutatáson egyszerre igazolja az életben léte. Ez az egyszerűsítés igen egyszerű és a pénzkezelés több ágában is utánozhatnák.

Tűzérőnkéntesek tisztvi vizsgálja. A 7. hadtesthez tartozó tűzérőnkéntesek tegnap, Temesvárott fejezték be a tisztvi vizsgálatot, a melyeken *Rüding Hermann* báró, vezérőrnagy, tűzérőndandárparancsnok elnökölt. A vizsgálat sikeresen letett és tűzmentesekké előlépett tűzérőnkéntesek között van három aradi f.u.: *Boros Bení, Babeszkó Viktor* és *Forbák Frigyes* dr.

— Mikor kezdődik a szüret? Az aradi hegyalján az idén jó termés van valami bő termés, lőtulajdonosok. Nincs ugyan nagyobb. A szőlő már de a minőség annál kitűnőbb. A szőlő már érésben van s a hegyzések kezdik kitűzni a

szüretelés határnapját. A *muszkai* és a *galsai* hegyzések a szüret megkezdését október 12-ére tűzte ki.

— Macedón izgatók Torontálban. Nagybececskerekről távirják, hogy *Szarafov* Borisnak, a bolgár bandák főnökének agitátorai rövid idő óta Nagybececskereken vannak, hogy *Délmagyarországn a macedón felkeléshez embereket toborozzanak*. A rendőrségnek ma sikerült ezek egyikét kinyomozni, az illető *Nikolajevicsnek* mondja magát és azt állítja, hogy egy nisi lapnak a szerkesztője. Tagadja, hogy katonákat akart toborozni, de holmijai között rendkívül sok gyanus iratot és fényképet találtak.

— Tüntetés egy Rákóczi-gyalázó ellen. *Poszonyból* táviratozzák, hogy az ottani jogakadémiai ifjuság ma délután tüntetést rendezett *Schmidt Jónó* evangélikus lelkész ellen, aki az általa szerkesztett „Friedensbote” című lapban Rákóczit gyalázó cikket írt. Az ifjuság a lelkész háza elé vonulva, elégette a lapot, a házat záptojással dobálta meg s aztán hazafias dalokat énekelve elvonult.

— Péter király leánya. *Péter* király fia már Szerbiában vannak régóta, de leányát, *Heléna* hercegnőt még nem hozatta országába a király. Pétervárról táviratozzák, hogy *Heléna* hercegnő a telet is Oroszországban fogja tölteni.

— A Lánchid megrokkant. Otvenhét esztendői becsületos szolgálat után a mai öreg Lánchidunk, a hidépítés e világhírű remeke, megrokkant és alapos tatarozásra szorul, hogy aggodás nélkül lehessen rajta lebonyolítani az óriási forgalmat. Mint minden esztendőben, a nyáron is megvizsgálták a kereskedelmi miniszterium szakközvegei a Lánchidat s tapasztalása, hogy a hid szerkezetében az idő vasfoga olyan pusztításokat tett, hogy azok esetleg veszélyeztethetik a közbiztonságot. Most már nem marad más hátra, mint hozzáfogni az alapos tatarozáshoz. Szükséges, hogy kicseréljék a lánccseregek egy részét, az alapzatot kijavítsák és új vas traverszeket illesszenek be a szerkezetbe. E célból a jövő hónapban, de esetleg csak a tavasszal el fogják zárni a hidat *három-négy hónapra a forgalomtól* s ez idő alatt fogják a tatarozási munkát elvégezni. Budapest forgalmában bizonyára nehézséget fog okozni a Lánchid elzárása, ez azonban elkerülhetetlen. A tatarozási munka 650,000 koronába fog kerülni.

— Eljegyzés. *Sztanity Mátyás* aradi villalkozó bájos leányával, *Katicával* vasárnap tartja eljegyzését *Dolga Milán*, a temesvári gör. kei. szerb főesperesség lelkésze, *Dolga Demeter* szerb egyházkerületi tanfelügyelő fia. Az eljegyzés Aradon az örömapa házában folyik le családi körben.

— A hajózható Körös. *Pekanic* Imre törvényhatósági bizottsági tag nemrég indítványt nyújtott be Nagyvárad város közgyűléséhez s ezt javasolja, hogy a törvényhatóság közlekedési és kereskedelmi szempontokra való tekintettel a Körös folyó hajózhatóvá tételére tegye meg az intézkedéseket. A tanács *Köszeghy József* főmérnök véleményét kérte ki. A főmérnök kifejti, hogy a kérdést érdemileg most aligha lehet tárgyalni, mivel a Tisza mellék folyóinak hajózhatóvá tételét még csak most kezdték meg. Bárha kereskedelmi szempontból nem tartja okvetlenül szükségesnek a Körös hajózhatóvá tételét, mégis elismerve, hogy a kérdéssel érdemes foglalkozni, azt ajánlja, hogy miután az indítványozó a folyamatszabályozás terén kiváló szakember kérje föl a törvényhatóság, hogy átnézetes műszaki tanulmányt készítsen a kivitelre nézve.

— Feszty Béla állapota. *Feszty Béla* orsz. képviselő állapota tegnap óta némileg rosszabbra fordult. A beteg *Navrátil* tanár osztá-

Első aradi egyedüli szakszerű mosó és tisztító műintézte, összes házi ruháknak mosását, legolcsóbb egy-ségi árak és kezeség mellett el-vállalok.

Bettelheim K.

Telefon 184. ARAD. Telefon 184.

Anlich Lajos-utca 2. sz.

A legdiszesebb különlegességek, pi-perék, uj kelengyék, 10sható férfi és női ruhák, függönyk legszebben és olcsón tisztítatnak.

Kolarits Nándor, Temesvár.

Első és legnagyobb délmagyarországi EGYENRUHÁZATI-INTÉZET.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb 1842

egyéves önkénytesi felszereléseket.

Arjegyzékek és szövetminták bérmentve.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra rostált darabos 111

bükk faszeneget

100 kiló 4 korona 40 fillér; bérmentve, házhoz szállítva, kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér; elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér; ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.
Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Borivéknek, akik a bort savanyúvízzel tisztítják, retik vagy lesz, mindenképpen...
WATTONFELD GIESSHÜBLER
Szárazító szaganyagok
Készítik a szaganyagot.
Ez a víz közbüvetlenül a bor savát és az italmérsékletét károsítja, legelőssé mollik az, aminek, hogy ezt felismerjék tartand.

280

GERMANDRÉE Porhanyós állapotban és tablettákban Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrök egészséges és üde színt ad. 1900. évi Párisi Világkiállítás: **ARANYEREM.** **MIGNOT BOUCHER**, 19, Rue Vivienne, PARIS. 1230 Vigyázat a bevételekénél.

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

**? azért a ?
pénzért?**

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondold magyart véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyérük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETENEL,

Andrássy tér 22. (Hajós gyógyszerár mellett.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dougl-ház.)

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias, exsudatok-**sz**

orvosiilag első helyre ajánlv.
Tessék prospektust kérni. **Ördögigazgatóság.**

Iszap fölerakat házi kúrához Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Lák Ferenc-utca 11-12.

AZ ARADI KERESKEŐK KÖRE

HELYESZKOZLI ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11-1 óráig, este 9-10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4-5 óráig. — Tagok új a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

- Aradi droguista-üzlet részére teljesen szakképzett, ügyes segédet.
- Aradi elsőrendű olpóaru-üzlet részére fiatal segédet.
- Vidéki kisebb városban a fűszer- és csemege-szakmában teljesen jártas, jó megjelenésű segédet.
- Aradi elsőrendű női divatár-üzlet részére fiatal, kezdő, jó megjelenésű segédet.
- Vidékre a rőtös- és rövidáru szakmában teljesen jártas, keresztény segédet, aki a magyar, tót és részben a román nyelvben is jártas.
- Vidéki rövid-, kézmű- és divatár-üzlet részére fiatal a román és lehetőleg a tót nyelvben jártas segédet.
- Vidéki rőtös-kereskedés részére fiatal segédet, aki a magyar, szerb, esetleg a román nyelvben is jártassággal bír.
- Vidéki vas- és fűszer-üzlet részére a magyar, német és román nyelvben jártas, keresztény segédet.
- Több vidéki rőtös- és vegyesáru-üzlet részére a román nyelvben jártas és vidéken már működött segédeket.
- Vidéki női-divatár-fiók üzlet részére a német és román nyelvben jártas üzletvezetőt ovadékkal.
- Vidéki rőtös-áru-üzlet részére ügyes segédet, német és román nyelv ösmérete kívántatik.
- Vidéki férfi- és női-divatár-üzlet részére jó megjelenésű, a magyar, német és román nyelvben jártas segédet, aki a kirakatrendezést érti.
- Vidéki vegyes-áru-üzlet részére, kiszolgálásra ügyes női alkalmazottat.
- Vidéki fűszer- és csemege-üzlet részére fiatal, jó megjelenésű, izr. segédet.
- Vidéki fűszer- és vegyeskereskedés részére a német és román nyelvben jártas segédet.
- Vidéki vas-, fűszer- és rövidáru-kereskedés részére ügyes fiatal segédet.

Ajánlunk:

Két elsőrangú fűszernagykereskedésben működött, teljesen szakképzett segédet, a kik hasonló üzletekben öhajtanának állást.

Az egyszerű könyvvezetésben és a levelezésben teljesen jártas, szépírású könyvelőt, aki ily minőségben helybeli nagykereskedésben alkalmazva volt.

Sok évi gyakorlattal bíró norinbergi, rövidáru és díszmü áru szakban teljes jártassággal bíró idősebb segédet.

Elsőrendű nagykereskedő cégnél sok évi gyakorlattal bíró könyvelőt, naponta 1-2 órai trodai foglalkozásra.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEŐK KÖRE HELYESZKOZLI OSZTÁLYA.

Klein Sándor, titkár.

Kepnich Zsigmond, igazgató.

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre.

gazdasszonyra, mindenestre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki férjhez menni v. nőszülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván!

az **Aradi Közlöny** kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.

lehetővé teszi, hogy azobák a mázolás alatt is használtsanak, mivel a kellenetlen szag és a lassu, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülhető. Emelett a használata olyan egyszerű, hogy ki ké maga végezheti a mázálást. A palló nedves tárgyakkal feltöltendő, annélkül, hogy elszáradna fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fény máz,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fődí be a pákót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolását s; van azután

tiszta fény máz (szinezetlen)

új pallókra és parkettra, mely csupán fényt ad. Különösen parkettra s olajfestékre már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, emélfogva nem fődí el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetméter, (két kösnapságu szobára való) 5 ft 90 kr., vagy 9/10, márka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A berásárlásnál tessék jó vigyázni a cégére s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 850. éve létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz, 1198

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. Berlin.

Főraktár Aradon: Steinitzer N.-nél.

A hivataios cs. kir. „Wiener-Zeitung“

277. számában 775. oldalon méltó módon foglalkozik Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. ud. azállító W... Im fejt. antiarthritikus és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával:

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiarthritikus és antireumatikus vértisztító reumatikus és csontos lántalmaknál kétszó kéznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmára, valamint az idegrendszeren nyilvánul, a mennyiben a vér sűrűségét megszünteti, az altestben a szén-sav-tartalmu vörösvérít megfeszíti, a nyálka- és epéképződéseket eltávolítja, valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést, sőt ellenkezőleg erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavaszzal, valamint zordabb és hidegebb időjárásban, a mikor a nevezett bajok föllepni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utánzatoktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt a teát egyenesen Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítótól Neunkirchen (Bécs mellett) raktárából vagy ennek fiókjaiból kell beszerezni.

Dr. Raudnitz.

Aradon főraktár: Földes Kelemen és Hájós Árpád gyógyszerártaiban. 1569-LX

Férjem uram sem ellenzi

David Gyula, orvosi gyógyszerész, antiparazitikus, Bepít és más arafoltok ellen Eszéki pomádéja ára 70 f., K. 1.00, 2.20, máskor arafoltoknál az erősebb hatású Pomádéur-pasztát kösséje K. 2 és 3. Arafoltó fekele pont alaku szűzesség egyedüli megalapítója a leventé, ára K. 1 és 2. Bármelyik eszem használata előtt csakis Detergen különös poraszappannal kell mosdani K. 1, 2, 3. Örömet szeresek szíve híjtó hajfestémmel az öszülőknek, próbatéve K. 2, 4 és 8.

ANTEGRIN. Háziallatok óv- és gyógypora. Minden gondolkodás és kérdészködés nélkül, hogy mi volna jó, csakis Antegrin kell, a mint bágyadtak, mindjárt beadni. Egyszeri adag alig keüli 3 krajcsárba, melyvel nagy hárt elhárítanak azok, a kik óvszerképen és étvágygerjesztől hébe-korba adva bizlaláskor is mindig már előre megrendelik, pel dől 100 darab sertés kőt a dögöt megaztintetni 10-15-20 kilogramm esükéges. Egy tekeres ára K. 2, mely elég 2 südő megmentésére. Egy kilogramm ára K. 4. Két és fél kilogrammot is szer-tésre csomagolással K. 10.88 f-ért már bérmentve is küldöm. Öt kilogramm 20 K. helyett K. 18; de 10 kilogramm csak K. 34. Kaphatók postán v. vasúton utárvétél köldve, csakis

Dr. David Viktor.

Szent István király gyógyszerártaiban, ESZÉK, raktár.

2587

Lippán, Brindl-utca 658. szám
alatt egy
fűszer üzlet,
mely vendéglóvel, italmérés-i és
dohány árusítási joggal van
kapcsolatban, szabad kézből
eladó.
Bővebb felvilágosítással a
tulajdonos, Zach József ur Lip-
pán szolgál. 2064

BERGER-féle
gyógy-, egészségi-szappanok
G. Heil & Comp. gyártók Trappach-ban. Aranyérem Páris 1906.
Berger-féle 40 máz kátrány szappan, } békítő és bőrbajok ellen.
Berger-féle kénos kátrány szappan }
Berger-féle glicerín kátrány szappan, } a bőv minden tá-
Berger-féle panama kátrány szappan } tálanságra ellen
mint moos- és
fürdőszappan.
Igen kedveltek a következő szappanok: Benzoeszappan, boronaszappan, carbolszappan, naplitékém oly egyréseknek a kénos kátrány szappan, bóbetegeknek, kénos szappan, kénos- és kén-homoszappan, szeploszappan, petró- szappan, vörös arc és viszketés ellen. Tanninszappan, Berger-féle fogpasta tubusokban, 1. számú csőbe fogak, 2. számú csőbe nyakaknak, kitűnő fogtisztító szerek.
Az összes Berger-féle szappanok G. Heil & Comp. gyártók, 30 és 40 máz, devesztve, valódi minőségűekkel szem védtjegyét és a cég jelölését G. Heil & Comp. vörös nyomással a csőben viselik.
Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárta Budapest, Király-utca, Kioszinyben
Ma gyarország összes gyógyszerártaiban
Raktár Aradon: Gutori Földes Kelemen és Rossnyay Mátyas gyógyszerész uraknál, és kapható az összes hazai gyógyszerártaiban. 811

Boros Béni-tér és Nádor-utca
sarkán levő
Schreyer-féle
telkek
kisebb-nagyobb térfogattal, kedvező feltételek mellett
eladók.
A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók Dr. Szende Tivadar ügyvédi irodájában, Szabadság-tér 12. sz. alatt. 2053

Krausz Elemér és Társai
Drogueria „A Vörös Kereszthez“
Arad, Andrásy-tér 20 sz.
az udvarban.
507. Városi és megyei telefon szám 507.
Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Drougeria- és illatszer üzletünket
ugyanezen ház udvarába helyeztük át.
Üzleti kiadásaink tettemes kisebbedése által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy elsőrendű és legjobb minőségű árucikkeinket a legolcsóbb és legjutányosabb áron bocsáthatjuk a tisztelt közönség rendelkezésére.
Minden rendelés, akár személyesen, akár telefon útján, a leggyorsabban expediáltatik és kívánatra házhöz szállittatik.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri
Krausz Elemér és társai.
1421

Telefon 419. szám. Telefon 419. szám.
Olcsó
kávét, tea és rum
árak:
1 kiló háztartási kávé . . . frt 1.20
1 „ Portorico kávé . . . „ 1.40
1 „ Cuba apró szemű, igen finom kávé . . . „ 1.80
1 „ Cuba közepes szemű, igen finom kávé . . . „ 2.—
1 „ Cuba nagyszemű legfinomabb kávé . . . „ 2.10
1 „ Gyöngy valódi Ceylon, legfinomabb kávé . . . „ 2.10
1 „ Gyöngy valódi Portorico kávé . . . „ 2.—
1 „ Mocea valódi arabiai legfinomabb kávé . . . „ 2.10
1 „ Mocea valódi arabiai finom kávé . . . „ 2.—
1 „ Arany jáva legfinomabb nagyszemű kávé . . . „ 2.10
1 kiló Aranyjáva igen in. kávé frt 2.—
Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávémat.
1 kiló Cuba legfin. vegyes kávé „ 2.—
1 „ Gyöngy-kávé pörkölt legf. „ 2.10
Nagy raktár a legjobb zamatu rumokból.
1 és fél liter családai rum igen jó frt. 1.50
1 liter Demarara igen jó rum „ 1.—
1 „ Cuba igen finom rum „ 1.20
1 „ Jamale nagyon jó rum „ 1.60
1 „ Jamaica kit. zamatu rum „ 2.60
1 „ valódi ang. ananas rum „ 3.25
Rumhoz csomagolható a legjobb bizütea-kbó is.
Fél kiló Mandar n esasz. kev. tea frt 4.—
„ „ legfin tea „ 5.—
„ „ háztartási igen fin. tea „ 3.—
„ „ háztartási finom tea „ 2.50
Pontos és gyors kiszolgálás mellett kapható:
Tamasdán Kornél
fűszer-, csomage-, kávé-, rum- és tea-üzletében
Aradon, József főherceg-ut 12. szám.
Késszépén fizetésnél 2% engedmény. — Vidéki megrendeléseknél csomagolás nem számítatik. 1455

Mérleg-javító műhely!**Weisz Jenő**

épület és műlakatos

Aradon, Szent Pál-utca 1. szám,
(a seidő templommal szemben.)

Ajánlja magát minden az épület-műlakatos és mérlegszakmába vágó munkák elkészítésére, u. m.: épület vasalások, sűrűcsok, kovacsolt vasból kerítések, takaréktűzhelyek, szivattyús kutak és mindenféle mérlegek javítását. Továbbá elállal vízvezeték és fürdőszobák berendezését, jutányos árak, pontos, gyors és legjobb kivitelben. 1446

Stiászny József

kaptala és sáma készítő

Aradon, Andrassy-tér 4. sz. (Nádor szálloda-épület.)
Kihintetve 1901. és 1902. évben.

Ajánlja magát mindennemű kaptala és sáma készítésére pontos kiszolgálás mellett. 14 év óta fenálló üzletem tanuskedik jó hírnevemről. Főtörökvésem: ve-
vőimet a legjobb anyagból készült áruval jutányos árak mellett kiszolgálom. 281

Dick Ferencz Alajos

fényező és mázoló mester

Aradon, Boczkó-utca 9. sz.

Elállal minden e szakmába vágó munkákat u. m.: fürdőszoba és kádak-, vas- és fa-butorok-, vízikannák-, tálca-, kályhavédő-, fakosarak

aranyozás és márványozását, függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára és érczre diszes kivitelben, floderozások minden színben a legsecciosabb kivitelben jutányos árban és pontosan teljesítetnek. 1475

Értesítés!

Igen tisztelt úri közönség!

Divatos és

uri ruházatot

csakis tanult szabómester állíthat elő, mert alapos szakismeretsége által tudja csak az igen tisztelt úri közönségnek a legmagasabb igényeit kielégíteni.

Nagy raktáron bel- és külföldi szöveteim, kiemelendő magyar és angol gyártmányú szövetek nagy választékban vannak, a mire az eddigi mélyen tisztelt megrendelőim, valamint az igen tisztelt úri közönség figyelmét felhívom, pontos és olcsó kiszolgálással, minden e szakmába vágó ruházatot, úgy az egyenruházati téren is, kitűnő szabásomat úgy mint annak elkészítését saját műhelyemben felügyeletem mellett készíttetnek, a mire eddigi mélyen tisztelt megrendelőim, valamint az igen tisztelt úri közönség figyelmét felhívni bátorodom és szíves pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Klár Ferencz,

férfi-szabó mester 2080

Andrassy-tér 6. sz. (Verbos-ház) l. em.

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
legjobb valódi franczia 1434
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.
Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 2527

Kukoricza morzsolók
kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták,
Konkolyozók (triőrök);
Széna- és szalmasajtók.
Répa- és burgonyavágók.
Takarmány-füllesztők.
A legjobb VETŐGÉPEK
„AGRICOLA“ (tolókerék szerkezettel)

mindennemű vetemény számára, váltókerekek nélkül dombon avagy síkon alkalmazható, a legújabb rendszer szerint és jótállás mellett gyártanak és szállítanak 1812

Mayfarth Ph. és Társa
gazdasági gépgyárak, vasöntődék és ekegyárak
BÉCS. II/1 Taborstrasse 71.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszont elárusítók kerestetnek.

Szépítsd arcodat
— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű
Hajós-féle
IBOLYA-CRÉMMELEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.
Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben I doboz I K. 20 f.
Ibolya-tej nappali használatra I kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.
Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád
gyógyszerháza és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,
továbbá Ring Lajos, Reményi-Mátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerészek uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weisz drogueria uraknál.

Arad legrégebbi lerekpár és varrógép javító műhelye is raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefonszám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikalajós varrógépek

műhímezése, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt év jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometter műrás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1587

Pontos és szolid kiszolgálás!

A közelgő szüret

alkalmára

ajánlok delikatesz üzletemből:

I. rendű prágai kis és nagy sonkát, husos és paprikás szalonnát, füstölt és nyers kolbászt, füstölt nyelvet, pácolt nyers és főtt karajt, kitűnő szalámit; továbbá Zaráy-tormást, párizsit, véres és májas kolbászokat, finom főlvágottosokat, pástétomokat egyéb inyes huskésítményeket, továbbá: hal- és husconserveket, orsovai csemegekaviárt, theát, rumot, likört, pálinkát, cognacot, csemege-sajtokat stb. stb.

Vad, hal, rák, vaj állandóan kapható.

Földiszítések

finom kivitelben bármely alkalomra elfogadok.

Záray Géza

finom husára gyártó Aradon,

Andrassy-tér 18. Telefon 432.

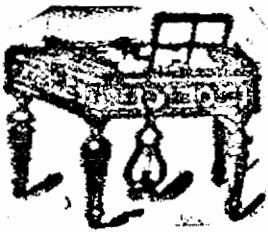
Alapított 1893. Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,
Földes-palotával szemben.Gyártanak legjobb kivitelben
csinos gyermek-ágyakat,
mindenféle**rézbutort,**összecukható vaságyakat. Sodrny
ágybetétek minden méretben ké
szítetnek.Pontos kiszámlálás a legjutányo
sabb áron. 2008

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pártoljuk
a hazai ipart!Szép és jó mun
káértPáris, London,
Stockholm és
Budapestben ki
tűntetve**Varju Béla**

cs. és kir. saab. műhangszer-ipar telepe

Budapest, VIII., József-körút 20. sz.
A székely-főváros valamint több zenekar és tűzoltó-
testület szállítója.

Saját készítményű hangszerek, u. m.:

frőlí frög	frőlí frög	
lakola-hegedük 5 15	Trombiták. . . 4 70	
Kijátszott régi he- gedük 20 1000	Harmonikák . . 3 80	
Fuvóák . . . 3 80	Arisztonok . 14 35	

utóna 6 kóvalappal 12, valamint mindenemű pengető
vono és fuvó-hangszerekben.**Czimbalmok,**45 forinttól 300 forintig, hat évi jótállás mellett.
Bárminemű hangszerek javítása.Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és
bérmentve. 08

2690—1908. tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az új aradi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közbirre teszi, hogy az új aradi takarékpénztár részvénytársaság végrehajtójának, Angyal Dezsőné, ugyis mint kiskorú Angyal István, mint Angyal Dezső örököse végrehajt. sz. szenvedett 1200 korona tőkekövetelés és jár. és Herbstein Mór csatlakozó végrehajtójának 536 korona 62 fillér tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az új aradi kir. járásbíróóság területén lévő, Új-Arad község 90. sz. tjkvében A. I. (250., 251., 252.) hr. számu 128. összeírású számu 780 négy-szögöl ház, udvar és kertre az árverést elrendelte és hogy a fenn tebb megjelölt ingatlan az 1903. évi október hó 28 án délelőtti 10 órakor ezen telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árveresen a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

A többi árverési feltételek ezen kir. járásbíróóság telekkönyvi hatóságánál és új arad községhezánál tekinthetők meg.

Kelt Új-Aradon, 1908. évi július hó 30-ik napján. Az új aradi kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.

Horkay,
kir. aljárásbíró.

2076

Dr. Traub József orvos gyomorpara

GASTRICIN

orvosilag megvizsgálva és kipróbálva.

Az emberek ezrei gyomor-, bél- és egyéb betegségek miatt szigorú koplalásra vannak szorítva, amely szinte el-eseríti az életet. Traub József dr. Gastricin gyomorpara használatánál ezen kura igen rövid ideig szükséges. Betegnek, kik bőségesen akarnak táplálkozni, hogy erejükben megmaradhassanak, a Gastricin használata által teljesen eléri azt. Gastricin szédülések, gyomorfájás, görcsök, rosszullét, főfájás ellen használ, hosszabb használat mellett pedig az idült gyomor- és béltálmakokat is meggyógyítja. Gastricin nem hashajtó szer, a székletet mégis teljesen szabályozza. Bővebbet a Prospectus. Orvos urak részére ingyen próbák.

Aradon Gutori FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerészeknél, valamint a legtöbb gyógytárban kapható.

Főraktár: Salvátor gyógyszerter Pozsony.

Nagyban árusítás a drogueriákban.

Nagy doboz 8.— korona, kis doboz 2.— korona, bérmentve 20 fillérrel, ajánlva 45 fillérrel több. 2698

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

TELEFON 378.

TELEFON 378.

Figyelem!!!**CZIRÁKY ALAJOS**m. kir. esendőségi szárnyasabó, a magyar kir. államvasutak
tisztii egyenruha szállítója és a cs. és kir. 33. gyalogezred
esred-szabója.

Délmagyarország elsőrendű egyenruházati intézete

Aradon, Andrassy-tér 3. (Tabajdy Károly-utca sarkán.)

Készít**mindennemű egyenruhákat**

a legelőgansabb kivitelben, előírás szerint a legjutányosabb árakban.

Telefon szám 378. 1477

Egy jó régi háziszser,mely egyetlen családban sem szabadna hiányozni, ez az általánosan is-
mert s mindig érvényesült**Hesz Ernest Eucalyptusa,**biztosított tiszta, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természetes nő-
vényzet. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényileg
védve. 1 kor. 50 fillér olcsó ára egy eredeti üvegnek, mely igen soká tart,
lehetővé teszi mindenkinek, hogy visszanyerje egészségét és meggá-
tolja a betegséget.**Több mint 1500 köszönőirat**

oly emberektől érkeztek, kik

tagzaggatásban, hát-, mell-, nyakfájásban,
zaaha, légzési nehézség, nátha, fejfájás, a
belső szervek megbetegedése, régi sebek, bőr-
betegségekben stb. szenvedtek.

Senki se mulassza el azt a rendkívüli érdekes könyvet hozatal, mely-
ben az Eucalyptus-készülékek pontosan vannak leírva és hogy kell annak
sokoldalú, hatékony használatát fentnevezett betegségeknél alkalmazni. A
szervenők részére e könyvet teljesen ingyen küldöm és van e könyvben
igen sok bizonyítvány teljesen meggyógyítottaktól.

Klingenthal i. Sa.**Ernest Hesz,**

Eucalyptus Importeur.

Kéretik a védjegyre különösen ügyelni.

Egyedüli elárusító Aradon: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerterára és gyógyszer-
résztii laboratóriuma Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben. 1393**Jüzifa eladás!**Van szerencsém a t. vevő-
közönségnek a következő fa-
anyagokat ajánlani:**2 éves l. oszt. t. cserhasáb ölfát****118 koronáért,****2 éves l. oszt. bükkhasáb ölfát****120 koronáért waggonként.**

Egy waggon 10.000 kgot tar-
talmaz. A fenti árak a vevő ud-
varába szállítva értendőek. — Ezen
anyagokon kívül szállítok kitűnő
minőségű gyertyánfát és dorong-
fát is.

Megrendelések a következő
czimre küldendőek: 2037**KOHN LAJOS,**

Arad, Teleky-utca 24. sz.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.Iskolás deákok részére pontosan
járó órák 5 koronától kezdve
kaphatók**DEUTSCH IZIDOR**

óras és ékszerésznel

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

**Tört arany, ezüst és
zálogcédulák 1897**a legmagasabb árban megvételik
vagy becséreltetik.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ujabb haladás!Kérje mindenütt csakis az új
Eisenstädter féle

Bejegyzett

EGLASINE

padlófény máz.

Gvári jegy: „VAS-
LOVAG“ törvényesen
védve.2 óra alatt megszá-
rad oly keményre,
mint a borostyán.Kiadós! Mosbatól Tü-
körfényü! Tartos!

Szagtalan!

EGLASINE

padlófény máz utólag nem ragad,
így tehát sem por, sem piszok a
padlóba nem hatolhat be. EGLA-
SINE használatban a legolcsóbb
beeresztő szer padlóknak és kony-
habutoroknak. Takarékos haszná-
lat mellett 1 kg. elegendő 12□
méter területre. 2654

Kapható minden nagyobb fűszer- és fes-
tők kereskedésben.

Főraktár Aradon: STEINTZER N.

Eladás súly sze- rint különként K. 1.50 és K. 1.90	Főraktár: Pöhm és Gedeon vasáru-kereskedés Arad.	Minden valóban praktikus háziasszony, a ki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tetszetősége után ítéli meg, hanem a használatban való tartósságra és elcsőságra súlyt fektet, most csakis a szürkere zománczozott 2052 Seccesio-edényt vesz. Westen P. betéti társaság, Pozsony-Sigetfalu.	Főraktár: Pöhm és Gedeon vasáru-kereskedés Arad.	Eladás darab sze- rint eredeti gyári árak- ban fenn- fekvő gyári árlap után.
--	---	--	---	--

SINGER SÁNDOR

divat- és kelengye áruháza
Arad, Andrassy-tér 20., Fischer Eliz-palota.

Tisztelttel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy ruhaszövet újdonságaim teljes számban raktárra érkeztek, melyeknek mintagyű-
teménye már elkészült és azt bárkinek szívesen bérmentve elküldöm. A szükséges minták meghozatalát könnyűvé teendő, azokat csoportokra
osztottam, hogy a n. é. hölgyközönség ama csoportokat kérhesse, a melyekre szüksége van és így a főleges minták beküldése elkerülhető lesz.

I-ső csoport: Kosztüm-kelme, fekete és színes Cibeline pontille elmosódott ár- nyalatokkal. Cibeline ecosse kékszöld kom- pozíció. Angol kejmék beszóvtott effektel.	II-ik csoport: Sima Chewioth-kelmék. Sima női-posztók. Sima fekete kelmék. Kamgarn-kelmék. Crem-kelmék.	III-ik csoport: Blous-kelmék. Francia flanelok. Csikos és mintázott Casárok. Mosó bársonyok. Tennis-flanelok és mosható barchetok.
---	---	---

==== Sima és mintás fekete selymekben nagy választék. ====

Blous-selymekben különlegességek. 1867

Áruházamban csak a legdivatosabb és legfrisebb áruk kerülnek eladásra, mivel üzletemet teljesen újonnan rendeztem be.

URANOS

- K É K
ruha-mosáshoz
a legjobb kékítőszert.
— Törvényesen védve. —
Mosó-intézetekben, háztartásokban a legked-
veltebb ruhakéítő.
Olcsó és felülmúlhatlan!
kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő.
— 1 nagy üveg 1.60 kor., 1/2 üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk! 2655

Kizárólagos gyártó: HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYESZETI GYÁRA BUDAPEST,
VI., Rózsa-utca 85.

Hely szűke miatt
leltározás alkalmával kiválasztott
nagy mennyiségű
üveg, porcellán és lámpa
(némi divatját mult, de teljesen használható)
Andrassy-tér 16. szám. (Gebhart-ház)
udvarán felállított
külön sátorban máától fogva csak néhány napig
megfelelő jutányos áron kapható.

Árusítani fognak: Porcellán, étkező, tea, kávé és mocca készletek 6 és 12 személyre. Tányérok, csuprok,
tálak és háztartási cikkek. Uvegekészletek, poharak, kanccók stb. Tükrök. Mosókészletek, laivoirok, kor-
sók stb. Fügő és álló, valamint kézi lámpák. Számtalan porcellán, üveg és fémáru használati cikk és dísz tárgy.
Ajánlható minden család és háztartás figyelmébe.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut. 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudakozóinkat kérjük a hirdetés miatt leve számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut. 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűk 51 s fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekedet ajánkosó apró hirdetés 30 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 filléért és 1 koronáért kaphatók lapunk elérhető helyein.

Kitűnő minőségű
teveször puha kalapok selyem bé-
léssel kaphatók: 1 írt 35 krétt.
Münz I. cézgnél Aradon. 1976

Eladó
A Karolina-utca 5. számú ház.
Bővebbet a házigazdánál. 1982

Üzlet kiadó.
Salacz-utca 3. szám alatt egy szép
nagy üzlet, mellette levő szobával
és pinczehelyiséggel azonnal ol-
csón kiadó. Bővebb felvilágosítás-
sal szolgál a háztulajdonos, Herold
Rezső körjegyző Kis-Szt.-Miklóson,
u. p. Uj Arad. 2035

2 db. kettős taposókád,
vasfenékkal és teljes felszerelés-
sel, 2 db. szőlőzúz, valamint 4
db. vasborsajtó rövid ideig hasz-
nált, de kitűnő karban, jutányos
áron eladó és megtekinthető Mé-
nesen 120. szám alatt Kotsis La-
jossal. 2023

Árvaleány.
Szolid, 24—28 évesig, ki németül
is olvasni jól tud, saját ruháját
megcsinálni, főzni és a házi teendő-
ket elvégezni tudja és a kerti
kezeléshez ért, kerestetik állandóra
egy magányos urhoz. Czim a ki-
adóhivatalban. 2065

Egy teljes matt
hálószoba berendezés eladó. Fló-
rián-utca 14. I. emelet balra. 2063

8 db. 4 éves
piros tarka faj-tinó eladó. — Ke-
resek két ponnyra hámot s kis-
kocsit. — Bleichner Antal gazda,
posta Seprős. 2066

Kat, nyolcz gymnasiumot
végzett fiatal ember, román nyelv
ismerettel gyógyszerész-gyakornok-
nak felvétetik. Czim a kiadóhiva-
talan. 2046

Szatócs-üzlet
Ítal és trafik joggal azonnal kiadó.
Trombita-utca 19. 2041

Lakás,
mely 4 szoba és mellékhelyiségek-
ből áll, novemberre kiadó, Deák
Ferencz-utca 21. szám alatt. 2060

Ügyes utazó
kerestetik, egy könnyen elárusít-
ható cikkhez. Nagy kereset. 2053
J. Fritz & Co., Frankfurt a. M. 9.

Magyarádon
szürettel együtt egy három hoidas
szőlő, hozzá szép uri kolna, pin-
cével és összes berendezéssel
együtt szabad kézből eladó. Czim
Andra Miksa, Uj Szt.-Anna. 2070

Egy jó házból való
szolid fiatal leány elárusítónőnek
Mihályi-féle cukrászdában felvé-
tetik. 2075

Fiatall helybeli
fűszerkereskedő-segéd, ki a magyar
és német nyelvet bírja, azonnal
felvétetik Dürr Kocsárdnál. 2074

Francia bonne,
ki párisi, francia nyelvet beszél,
állást keres. Vig kedélyű, a gyer-
mekeket igen szereti, velük igen
szeret foglalkozni és velük kitű-
nően tud bántani. Fél napra is szí-
vesen szerződik. Ajánlatokat „Fran-
cia Bonne“ jellegével a kiadóhiva-
tal közvetíti. 1961

Gyorsírásban
a ki alapos oktatást nyújthat, ír-
jon a kiadóhivatalba „Gyorsíró“
címen. 2079

Fontos háztartási cikk:
Кокоснővényzsir
kitűnő főzéshez, sütéshez, teljesen
pótol vaját, ludzsirt. Kókusz-
zsir teljesen szagtalan, nagyon
szapora, soká tartható, kellemes,
egészséges, könnyen emészthető,
cukor és gyomorbetegségeknak is
ajánlható. 6 kilós postadobozzal 8
koronáért utánvételt bérmentve
bárhová küld: Klein Regina,
Tolcsva. 2077

Nagy szakszerű javító-műhely.
Kerékpár- és varrógép raktár.

Kalmár
József
villanyműszerész
villanyos-csengő és telefon építési vállalata
felszerel

lakásokba villamos-csengőket, tele-
fonokat kisebb vagy nagyobb tá-
volságra.
Betörés ellen
biztonsági csengőket.
irodai vagy takarékpénztári helyi-
ségekben.
ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.
Telefon 242. sz. 2071

Kiadó butorozott szoba.
Wesselényi-utca 6. sz. alatt egy
külön bejárattal csinosan butorozott
utcai szoba azonnal kiadó. 2081

Aradon, Határ utca
4-ik sz. alatt egy jó forgalmu ve-
gyes kereskedés italmérés és tra-
fikkal elutazás miatt eladó. 2082

Kiadó lakás.
József főherceg-ut. 12. sz.
alatti házunkban

elegáns lakás,
5 szoba, konyha, fürdő, kamra
és tágas cselédszobával, par-
ketázva, tapetázva, villanyvi
lágítással 2069

kiadó.
Fodor és Reisinger.

Ügyes ügynők,
kik egész Ausztria és Magyarországot be-
utazzák, egy elsőrendű társulat által
magas jutalék és költség hozzájárulás mellett
felvétetnek
egy tömeges cikk (Massenartikel) el-
adására.
Ajánlatok Budapest, Főposta 21. számú
postafiókba kéretnek. 2662

Nagymennyiségű
I é c z
eladó
az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Eberstark Fülöp
Arad.
Elvállal férfi- és női ruhákat
tisztításra és javításra,
ugyszintén 1750
elfakult ruhák
vegyszérel tisztítva és új színben előál-
lítva anélkül, hogy a szövetnek a legki-
sebb ártalmára vagy gyengítésére lenne,
meltányos áron.
Lakás szept. 1 től: Lázár Vilmos-
utca, Brunhuber-ház.

500 forintot fizetnek annak, aki
Bartilla
fogvizének hasz-
nálata mellett, üvegje 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlik.
(Csomagolásiért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Fröskösel, (R. Winkler) **Wien,** 19/1
Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon:** Ring
Lajos Asztalos Sándor-utca 1. sz. G.
Földes Kelemen, Deák Ferencz-utca
11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük min-
denütt határozottan **Bartilla-féle** fog-
vizet. Hamisítványok feljelentői 161 dí-
jaztatnak. 129

Kávés és Tea
első kézből,
vagyis egyenesen a termelőtől, ennek kö-
vetkeztében teljes jótállás valódi, hamis-
ítatlan minőségért a
kényszerhető legolcsóbb árak mellett.

Több mint 100.000 holdas jávaszigeti bir-
tokunk a legrendszeresebb módon kezelt-
tetik, kávéfajtáink igen zamatosak és kitű-
nő minőségűek. Saját védjegyünk Jávafloor.
Kávés! 1854
Jávafloor legfinom 4 3/4 kilo írt 6-65
finom 4 3/4 " " 5-90
Jávabrazil keverék 4 3/4 " " 5-45
Vám és bérmentve minden postaállomáshoz
szállítva. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Türk és Társa
Jávaszigeti nagybirtokosok
saját termésű kávé és tea eladás,
Trieszt via dell' acquedotto 38.

Valódi Eau de Cologne
destillálva, az eredeti Recept szerint, me-
lyet őseim találtak fel.

Védjegy. Törvényesen védve.
Szives figyelembe! Mindenkit, aki az én
törvényesen bejegyzett czéggemmel vissza-
él, avagy aki védjegyemet utánózza, a
legszigorubbán hatóságilag fogom fele-
lősségre vonni.
Johann Maria Farina Köln, (Rajna
mellett) **Jühlichsolatz No. 4.**
Szabadalmazott szállítója császári és ki-
rályi udvaroknak. 1228

Varrónő,
aki a legkomplicáltabb tollteket
elismert jó izléssel
és gyorsasággal készít
ajánlkozik házakhoz.
Szives megkeresések: K. polna-
utca 2. sz. ajtó 4. 2067

Pénzt,
sok pénzt,
havonként 1000 koronáig kereshet
mindenki tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül. 2026
Küldje be címét R. 936. jelleg
alatt a következő címre: Annon-
cen-Abteilung des „Merkur“ Mann-
heim, Meerfeldstr.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy az őszi idényre valódi igen szép értékes antique

PERSA ÉS SMYRNA

szőnyegek érkeztek, melyeknek megtekintésére a műértő közönséget bátor vagyok meghívni és egyben dusan felszerelt raktárat szőnyeg, függöny, ágyterítő, paplan, matracz, gyapju-takaró, valódi linoleum és pokróczban ajánlani.

DOMÁN SÁNDOR

Arad, Szabadság-tér 17.